

KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2016/611

af 15. april 2016

om referencedokumentet om bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for turistsektoren, jf. forordning (EF) nr. 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)*(meddelt under nummer C(2016) 2137)***(EØS-relevant tekst)**

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1221/2009 af 25. november 2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 761/2001 og Kommissionens beslutning 2001/681/EF og 2006/193/EF ⁽¹⁾, særlig artikel 46, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I forordning (EF) nr. 1221/2009 fastlægges det, at Kommissionen er forpligtet til at udarbejde sektorreferencedokumenter for specifikke økonomiske sektorer efter høring af medlemsstaterne og andre interessenter. Disse sektorreferencedokumenter er nødvendige for at medvirke til, at organisationerne bliver bedre til at fokusere på de vigtigste miljøaspekter i en given sektor, og for at gøre det muligt at evaluere, rapportere om og forbedre organisationernes miljøpræstationer. De skal indeholde bedste praksis for miljøledelse, miljøpræstationsindikatorer og, hvis det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet samt klassificeringsordninger, der kan bestemme miljøpræstationsniveauet i disse sektorer.
- (2) »Meddelelse fra Kommissionen — om udarbejdelse af en arbejdsplan med en vejledende liste over sektorer, som der skal vedtages sektorreferencedokumenter og tværsektorielle referencedokumenter for i henhold til forordning (EF) nr. 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)« ⁽²⁾ indeholder en arbejdsplan og en vejledende liste over sektorer, som der skal vedtages sektorreferencedokumenter og tværsektorielle referencedokumenter for, herunder turistsektoren.
- (3) Foranstaltningerne i denne afgørelse er i overensstemmelse med udtalelsen fra det udvalg, der er nedsat ved artikel 49 i forordning (EF) nr. 1221/2009 —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Sektorreferencedokumentet om bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for turistsektoren findes i bilaget.

⁽¹⁾ EUT L 342 af 22.12.2009, s. 1.⁽²⁾ EUT C 358 af 8.12.2011, s. 2.

Artikel 2

EMAS-registrerede organisationer i turistsektoren skal tage hensyn til dette sektorreferencedokument og bør derfor:

- Anvende relevante elementer af sektorreferencedokumentet, når de udvikler og indfører deres miljøledelsessystem på grundlag af miljøkortlægningen.
- Vise i miljøredegørelsen, hvordan de relevante sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer, bedste praksis for miljøledelse og de beskrevne benchmarks for højeste kvalitet i sektorreferencedokumentet er blevet anvendt til at udpege foranstaltninger og aktiviteter og eventuelt foretage prioriteringer vedrørende forbedring af deres miljøpræstation.

Artikel 3

Opfyldelse af de fastsatte benchmarks for højeste kvalitet, jf. sektorreferencedokumentet, er ikke obligatorisk for EMAS-registrerede organisationer, da EMAS' frivillige karakter lader det være op til organisationerne selv at vurdere, om de fastsatte benchmarks er realistiske, for så vidt angår omkostninger og fordele.

Denne afgørelse er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 15. april 2016.

På Kommissionens vegne
Karmenu VELLA
Medlem af Kommissionen

BILAG

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	30
2.	Anvendelsesområde	33
3.	Bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for turistsektoren	36
3.1.	Tværgående spørgsmål	36
3.1.1.	Gennemførelse af miljøledelsessystemet	36
3.1.2.	Styring af forsyningskæden	36
3.2.	Destinationsforvaltning	37
3.2.1.	Strategiske udviklingsplaner for destinationer	37
3.2.2.	Bevaring og forvaltning af biodiversitet	37
3.2.3.	Infrastruktur og tjenesteydelser	38
3.3.	Rejsearrangørers og rejsebureauers aktiviteter	38
3.3.1.	Reduktion af transportaktiviteters miljøvirkning	38
3.3.2.	Fremme af miljøforbedringer i overnatningsfaciliteter	39
3.3.3.	Fremme af destinationsforbedring	40
3.3.4.	Udvikling og fremme af passende turistpakker og tilskyndelse til mere bæredygtig turistadfærd	40
3.3.5.	Effektive detail- og kontoraktiviteter	41
3.4.	Minimering af vandforbruget i overnatningsfaciliteter	41
3.4.1.	Overvågning, vedligeholdelse og optimering af vandsystem	41
3.4.2.	Effektive vandinstallationer i gæsteområder	42
3.4.3.	Effektiv rengøring	42
3.4.4.	Optimerede små vaskeriaktiviteter	43
3.4.5.	Optimerede store eller udliciterede vaskeriaktiviteter	43
3.4.6.	Optimeret svømmebassinforvaltning	44
3.4.7.	Regnvand og genbrug af gråt spildevand	44
3.5.	Vand- og spildevandsbehandling i overnatningsfaciliteter	45
3.5.1.	Affaldsforebyggelse	45
3.5.2.	Affaldssortering og genanvendelse	45
3.5.3.	Spildevandsrensning	45
3.6.	Minimering af energiforbruget i overnatningsfaciliteter	46
3.6.1.	Energiovervågning og forvaltningssystemer	46
3.6.2.	Forbedret klimaskærm	46

3.6.3. Optimerede HVAC-systemer	47
3.6.4. Effektiv anvendelse af varmepumper og geotermisk opvarmning/køling	47
3.6.5. Effektiv belysning og elektrisk udstyr	48
3.6.6. Vedvarende energikilder	48
3.7. Restauranter og hotelkøkkener	49
3.7.1. Grønne kilder til føde- og drikkevarer	49
3.7.2. Håndtering af organisk affald	49
3.7.3. Optimeret opvask, rengøring og tilberedning af fødevarer	49
3.7.4. Optimeret madlavning, ventilation og køling	50
3.8. Campingpladser	50
3.8.1. Miljøuddannelse af gæster	50
3.8.2. Miljøledelse af udendørs områder	51
3.8.3. Campingpladsers energieffektivitet og installation af vedvarende energi	51
3.8.4. Campingpladsens vandeffektivitet	52
3.8.5. Minimering af campingpladsaffald	52
3.8.6. Naturlige svømmebassiner	53
4. Anbefalede sektorspecifikke centrale miljøpræstationsindikatorer	54

1. INDLEDNING

Dette dokument er et sektorreferencedokument (SRD) udarbejdet i henhold til artikel 46 i forordning (EF) nr. 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) ⁽¹⁾. For at fremme forståelsen af dette dokument indeholder denne indledning en kortfattet redegørelse for retsgrundlaget og anvendelsen deraf.

SRD'et bygger på en detaljeret videnskabelig og politisk rapport ⁽²⁾ (»rapport om bedste praksis«), der er udarbejdet af Institut for Teknologiske Fremtidsstudier (IPTs), som er et af de syv institutter i Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter (JRC).

Relevant retsgrundlag

Fællesskabsordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) blev indført i 1993 for organisationers frivillige deltagelse, jf. Rådets forordning (EØF) nr. 1836/93 ⁽³⁾. Der har efterfølgende været to større ændringer af EMAS:

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 ⁽⁴⁾
- forordning (EF) nr. 1221/2009.

⁽¹⁾ EUT L 342 af 22.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ Den videnskabelige og politiske rapport er offentligt tilgængelig på JRC/IPTs's websted på følgende adresse: <http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/TourismBEMP.pdf>. Konklusionerne om bedste praksis for miljøledelse og anvendeligheden deraf samt de udpegede specifikke miljøpræstationsindikatorer og de fastsatte benchmarks for højeste kvalitet, der fremgår af dette sektorreferencedokument, bygger på resultaterne i den videnskabelige og politiske rapport. Alle baggrundoplysningerne og de tekniske detaljer fremgår af rapporten.

⁽³⁾ Rådets forordning (EØF) nr. 1836/93 af 29. juni 1993 om industrivirksomheders frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (EFT L 168 af 10.7.1993, s. 1).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) (EFT L 114 af 24.4.2001, s. 1).

Et vigtigt nyt element i den seneste revision, som trådte i kraft den 11. januar 2010, er artikel 46 om udarbejdelse af sektorreferencedokumenter (SRD'er). SRD'erne skal omfatte bedste praksisser for miljøledelse (BEMP'er), miljøpræstationsindikatorer for specifikke sektorer og, hvis det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet samt klassificeringsordninger, der kan bestemme præstationsniveauet.

Hvordan dette dokument skal forstås og bruges

Ordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) er en ordning vedrørende organisationers frivillige deltagelse, hvor organisationerne forpligter sig til at gennemføre løbende miljøforbedringer. Inden for disse rammer giver dette sektorreferencedokument (SRD) sektorspecifik vejledning til turistsektoren, og der peges på en række muligheder for forbedring og på bedste praksis.

Dokumentet blev udarbejdet af Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter med bidrag fra interessenter. En teknisk arbejdsgruppe, der omfatter eksperter og interessenter i sektoren, drøftede anført af Europa-Kommissionens Fælles Forskningscenter og blev til sidst enige om bedste praksisser for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet i dette dokument; disse benchmarks skulle navnlig svare til det miljøpræstationsniveau, der kan opnås af de organisationer i sektoren, der klarer sig bedst.

Formålet med SRD'et er at hjælpe og støtte alle organisationer, der agter at forbedre deres miljøpræstation, ved at tilvejebringe ideer og inspiration samt give praktisk og teknisk vejledning.

Dette SRD henvender sig primært til organisationer, der allerede er registreret hos EMAS, dernæst til organisationer, der overvejer at blive registreret hos EMAS i fremtiden, og til sidst til alle organisationer, der ønsker at lære mere om bedste praksisser for miljøledelse for at forbedre deres miljøpræstationer. Formålet med dette dokument er derfor at støtte alle organisationer og aktører i turistsektoren med henblik på at fokusere på relevante miljøforhold, både direkte og indirekte, og at finde oplysninger om bedste praksis samt hensigtsmæssige sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer til måling af deres miljøpræstation og om benchmarks for højeste kvalitet.

Sådan bør EMAS-registrerede organisationer tage hensyn til SRD'er:

I henhold til forordning (EF) nr. 1221/2009 skal EMAS-registrerede organisationer tage hensyn til SRD'er på to forskellige niveauer:

1) Når de udvikler og indfører deres miljøledelsessystem på grundlag af miljøkortlægningen (artikel 4, stk. 1, litra b).

Det betyder, at organisationerne bør anvende relevante elementer af SRD'et, når de definerer og kortlægger deres miljømål og -målsætninger i overensstemmelse med de relevante miljøforhold, som er identificeret i miljøkortlægningen og -politikken, samt når de træffer beslutning om de foranstaltninger, der skal gennemføres for at forbedre deres miljøpræstationer.

2) Når de udarbejder miljøredegørelsen (artikel 4, stk. 1, litra d), og artikel 4, stk. 4).

Dette indebærer:

a) at organisationerne bør tage højde for de relevante sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer i SRD'et, når de vælger de indikatorer ⁽¹⁾, der skal anvendes til at rapportere om deres miljøpræstationer.

⁽¹⁾ I henhold til bilag IV (B.e.) i EMAS-forordningen skal miljøredegørelsen indeholde »et resumé af de foreliggende data om organisationens miljøpræstationer set i forhold til dens miljømålsætninger og miljømål i relation til dens væsentlige miljøvirkninger. Der skal rapporteres om nøgleindikatorer og andre relevante miljøpræstationsindikatorer, jf. del C.« I bilag IV — del C anføres følgende: »Hver organisation skal desuden hvert år gøre rede for sine præstationer vedrørende de mere specifikke miljøforhold, som den har anført i miljøredegørelsen, under hensyntagen til eventuelle sektorreferencedokumenter som omhandlet i artikel 46.«

Når de vælger indikatorer til rapportering, bør de tage hensyn til de foreslåede indikatorer i det tilsvarende SRD og disses relevans med hensyn til de væsentlige miljøforhold, som organisationen har identificeret i sin miljøkortlægning. Der bør kun tages hensyn til de indikatorer, som er relevante for de miljøforhold, der bedømmes at være de væsentligste i miljøkortlægningen.

- b) at organisationerne i miljøredegørelsen bør nævne, hvordan der er taget hensyn til relevante bedste praksisser for miljøledelse og, hvor det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet.

De bør beskrive, hvordan relevante bedste praksisser for miljøledelse og benchmarks for højeste kvalitet (som giver en indikation af det miljøpræstationsniveau, som de bedste udøvere opnår) blev anvendt til at udpege foranstaltninger og aktiviteter og eventuelt foretage prioriteringer vedrørende (yderligere) forbedring af deres miljøpræstation. Det er imidlertid ikke obligatorisk at indføre bedste praksisser for miljøledelse eller opfylde de udpegede benchmarks for højeste kvalitet, fordi EMAS' frivillige karakter lader det være op til organisationerne selv at vurdere, om de fastsatte benchmarks er realistiske, og om bedste praksisser kan gennemføres, for så vidt angår omkostninger og fordele.

På samme måde som miljøpræstationsindikatorerne bør relevansen og tilgængeligheden af de bedste praksisser for miljøledelse og benchmarks for højeste kvalitet vurderes af organisationen i overensstemmelse med de væsentlige miljøforhold, som er udpeget af organisationen i miljøkortlægningen, samt tekniske og økonomiske forhold.

Elementer af SRD'er (indikatorer, BEMP'er eller benchmarks for højeste kvalitet), der ikke anses for at være relevante med hensyn til de væsentlige miljøforhold, som organisationen har udpeget i sin miljøkortlægning, bør ikke rapporteres eller beskrives i miljøredegørelsen.

EMAS-deltagelse er en løbende proces. Det betyder, at en organisation, hver gang den planlægger at forbedre sin miljøpræstation (og evaluerer sin miljøpræstation), tager højde for, hvad der står i SRD'et om specifikke emner for at få inspiration til, hvilke områder, man i næste omgang kan tage op i en trinvis fremgangsmåde.

EMAS-miljøverifikatorer kontrollerer, om og hvordan der blev taget højde for SRD'et i organisationen ved udarbejdelse af miljøredegørelsen (artikel 18, stk. 5, litra d), i forordning (EF) nr. 1221/2009).

Det indebærer, at de akkrediterede miljøverifikatorer i forbindelse med deres arbejde får brug for dokumentation fra organisationen for, hvordan de relevante elementer af SRD'et er blevet udvalgt i lyset af miljøkortlægningen, og hvordan der er taget hensyn til dem. De skal ikke kontrollere, at de beskrevne benchmarks for højeste kvalitet er overholdt, men de skal verificere dokumentationen for, hvordan SRD'et blev anvendt som rettesnor til at udpege indikatorer og korrekte frivillige foranstaltninger, som organisationen kan gennemføre for at forbedre sin miljøpræstation.

Grundet den frivillige karakter af EMAS og SRD'er bør organisationerne ikke pålægges nogen uforholdsmæssig byrde i forhold til at fremlægge sådan dokumentation. Verifikatorerne skal navnlig ikke stille krav om en individuel begrundelse for de enkelte bedste praksisser, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet, som nævnes i SRD'et, og som organisationen ikke anser for at være relevante i lyset af dens miljøkortlægning. Ikke desto mindre kan de foreslå relevante yderligere elementer, som organisationen skal tage højde for i fremtiden som yderligere dokumentation for den løbende forbedring af sine præstationer.

Sektorreferencedokumentets opbygning

Dokumentet består af fire kapitler. Kapitel 1 indeholder en introduktion til retsgrundlaget for EMAS og beskriver, hvordan man skal anvende dokumentet, mens omfanget af dette SRD fastlægges i kapitel 2. Kapitel 3 beskriver kort de forskellige former for bedste praksis for miljøledelse (BEMP) og indeholder også oplysninger om anvendeligheden deraf, både generelt og på SMV-plan. Hvis der kan formuleres bestemte miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for en bestemt BEMP, angives disse også. Nogle af disse indikatorer og benchmarks er relevante for mere end én BEMP og gentages derfor, hvor det er relevant.

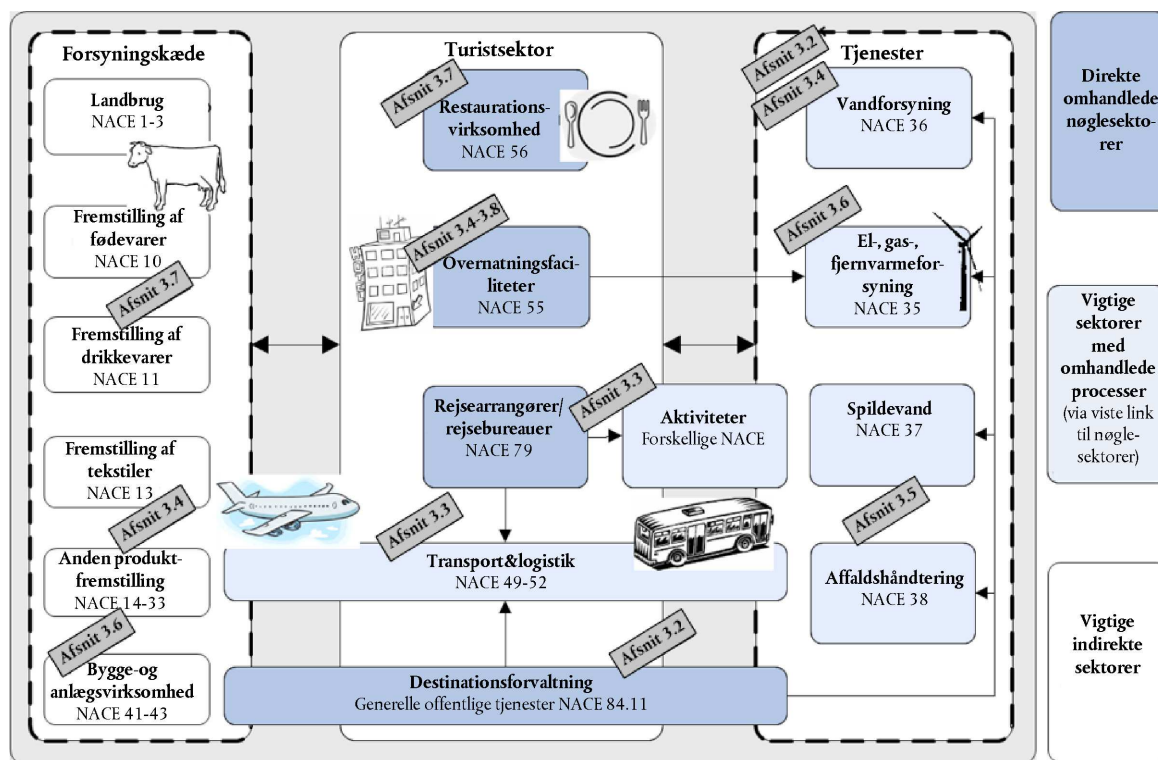
Endelig indeholder kapitel 4 en omfattende tabel med de mest relevante miljøpræstationsindikatorer, de tilhørende forklaringer og de tilknyttede benchmarks for højeste kvalitet.

2. ANVENDELSESOMRÅDE

Dette dokument omhandler nogle af de aktiviteter, som er angivet i del I 55-56 »Overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed«, del N 79 »Rejsebureauers og rejsearrangørers virksomhed, reservationstjenesteydelser og tjenesteydelser i forbindelse hermed« og del O 84.11 »Generelle offentlige tjenester« i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 1893/2006 ⁽¹⁾ (NACE rev. 2).

Dette sektorreferencedokument (SRD) omfatter primært bedste praksisser for miljøledelse i organisationer, der tilbyder overnatningsfaciliteter og restaurationsvirksomhed, eller som forvalter turistdestinationer eller tilbyder og reserverer rejser, overnatning eller aktiviteter for turister (rejsebureauer og rejsearrangører) ⁽²⁾. Virksomheder, der tilbyder overnatningsfaciliteter til turister, og campingpladser opfordres også til at læse de relevante bestemmelser for EU's miljømærke ⁽³⁾. Destinationsforvaltere kan også henvises til andre EU-initiativer, der fremmer bæredygtig styring af turisme, som f.eks. det europæiske system for turismeindikatorer (ETIS) ⁽⁴⁾.

Ovennævnte aktører er knyttet til en række andre sektorer som vist i nedenstående diagram over turismens værdikæde. Hvad angår turisme som et produkt, er de aktiviteter, som en turist deltager i på en ferie, også en vigtig del af turismens værdikæde og af potentiel miljømæssig interesse. Der henvises dog kun til dem i dette SRD, hvis de kan være påvirket af destinationsforvaltere og rejsearrangører.

Oversigt over turistsektorens værdikæde

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2 og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger om bestemte statistiske områder. (EUT L 393 af 30.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Dette dokument er ikke direkte målrettet krydstogtsektoren. En række af de beskrevne BEMP'er kan imidlertid i et vist omfang også finde anvendelse på krydstogter.

⁽³⁾ <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/products-groups-and-criteria.html>.

⁽⁴⁾ ETIS er et styrings- og oplysningsværktøj, der hjælper destinationerne med at overvåge og måle deres bæredygtige turistpræstationer i forhold til deres egne mål. Der kan findes yderligere oplysninger på: http://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/offer/sustainable/indicators/index_en.htm.

De vigtigste miljøforhold og det dermed forbundne miljøpres som følge af turisttjenester fremgår af nedenstående tabel. Disse miljøforhold blev valgt som værende de mest relevante for sektoren. De miljøforhold, der skal håndteres af specifikke organisationer, bør dog vurderes individuelt.

Aktiviteter i turistorganisationer (hoteller, campingpladser, restauranter og rejsearrangører) samt dermed forbundne miljøforhold og -pres

Tjeneste/aktivitet	Vigtigste miljøforhold	Vigtigste miljøpres
Forvaltning	<ul style="list-style-type: none"> — Kontorforvaltning — Kundemodtagelse 	<ul style="list-style-type: none"> — Forbrug af energi, vand og materialer (primært papir) — Kommunal affaldsproduktion (store mængder papir) og farligt affald (f.eks. tonerpatroner)
Tekniske tjenester	<ul style="list-style-type: none"> — Produktion af varmt vand og rumopvarmning/-køling — Belysning — Elevatorer — Svømmebassiner — Grønne områder — Bekæmpelse af skadedyr og gnavere — Reparation og vedligeholdelse 	<ul style="list-style-type: none"> — Energi- og vandforbrug — Forbrug af en række farlige produkter — I visse tilfælde brug af CFC- og HCFC-kølemidler (!). — Emissioner til luften (luftforurenende stoffer, drivhusgasser) — Produktion af en lang række potentielt farlige affaldstyper som tomme kemikaliebeholdere — Produktion af spildevand
Restaurant/bar	<ul style="list-style-type: none"> — Morgenmad, middag, frokost — Drikkevarer og snacks 	<ul style="list-style-type: none"> — Forsyningskædepres (se »Indkøb«) — Forbrug af energi, vand og råvarer — Produktion af kommunalt affald (navnlig fødeaffald og emballageaffald)
Køkken	<ul style="list-style-type: none"> — Konservering af fødevarer — Tilberedning af fødevarer — Opvask 	<ul style="list-style-type: none"> — Forsyningskædepres (se »Indkøb«) — Væsentligt forbrug af energi og vand — Produktion af kommunalt affald (navnlig fødeaffald og emballageaffald) — Produktion af affald fra vegetabilsk olie — Produktion af lugt
Værelsesanvendelse	<ul style="list-style-type: none"> — Anvendelse af gæster — Produkter til gæsters brug — Rengøring 	<ul style="list-style-type: none"> — Forbrug af energi, vand og råvarer — Brug af en række farlige produkter — Produktion af affaldsemballage og små mængder kommunalt affald — Produktion af spildevand
Vasketøj	<ul style="list-style-type: none"> — Vask og strykning af gæsters tøj — Vask og strykning af håndklæder, sengelinned mv. 	<ul style="list-style-type: none"> — Væsentligt forbrug af energi og vand — Brug af farlige produkter — Produktion af spildevand

Tjeneste/aktivitet	Vigtigste miljøforhold	Vigtigste miljøpres
Indkøb	<ul style="list-style-type: none"> — Valg af produkter og leverandører — Opbevaring af produkter 	<ul style="list-style-type: none"> — Forsyningskædepres (arealanvendelse, nedbrydning eller ødelæggelse af økosystemer, forstyrrelse af dyreliv, energi- og vandforbrug, emissioner til luft — luftforurenende stoffer og drivhusgasser — emissioner til vand, affaldsproduktion) — Produktion af farligt affald — Lækage af farlige stoffer
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> — Indendørsaktiviteter — Udendørsaktiviteter 	<ul style="list-style-type: none"> — Forbrug af energi, vand og råvarer — Lokal indvirkning på økosystemer — Støj — Produktion af kommunalt affald — Infrastrukturpres (se »Bygge- og anlægsarbejde«)
Transport	<ul style="list-style-type: none"> — Transport af gæster — Transport af medarbejdere — Transport ved leverandører 	<ul style="list-style-type: none"> — Energiforbrug (brændstofforbrug) — Emissioner til luft — Infrastrukturpres (se »Bygge- og anlægsarbejde«)
Supplerende tjenesteydelser	<ul style="list-style-type: none"> — Lægehjælp, supermarkeder, souvenirbutikker, kurophold og wellness, frisør mv. 	<ul style="list-style-type: none"> — Forbrug af energi, vand og råvarer — Produktion af kommunalt affald og visse specifikke typer farligt affald (f.eks. toiletaffald)
Bygge- og anlægsarbejde	<ul style="list-style-type: none"> — Anlæg af nye områder eller tjenesteydelser — Reparation af eksisterende områder eller tjenesteydelser 	<ul style="list-style-type: none"> — Arealudnyttelse — Nedbrydning eller ødelæggelse af økosystemer — Forstyrrelse af dyreliv — Energi- og vandforbrug — Væsentligt forbrug af råvarer og farlige produkter — Væsentlig produktion af byggeaffald — Produktion af farligt affald

(¹) CFC og HCFC står for chlorfluorcarbon og hydrochlorfluorcarbon.

Bedste praksis for miljøledelse (BEMP) i dette SRD inddeles i følgende grupper:

- BEMP'er til forbedring af tværgående emner i turistsektoren
- BEMP'er til bedre forvaltning af destinationer (¹)
- BEMP'er til forbedring af rejsearrangørers og rejsebureauers aktiviteter
- BEMP'er til at mindske vandforbruget i overnatningsfaciliteter

(¹) Forvaltning af destinationer er samordning af alle relevante statslige og private aktører, sædvanligvis via et offentligt organ med eller uden privat deltagelse, som har til formål at støtte udviklingen af turisme på en destination ved at træffe strategiske afgørelser, gennemføre politiske foranstaltninger, fastholde og fremme kultur- og naturarv og attraktioner, samordne arrangementer/festivaler, tilvejebringe midler til turismerelaterede projekter, fremme samarbejdet mellem virksomhederne, sikre infrastruktur og levering af tjenesteydelser.

- BEMP'er til at mindske affaldsproduktionen fra overnatningsfaciliteter
- BEMP'er til at mindske energiforbruget i overnatningsfaciliteter
- BEMP'er til forbedring af restauranter og hotelkøkkener
- BEMP'er til forbedring af campingpladser.

De forskellige BEMP'er omfatter de væsentligste miljøforhold i sektoren.

3. BEDSTE PRAKSIS FOR MILJØLEDELSE, SEKTORSPECIFIKKE MILJØPRÆSTATIONSINDIKATORER OG BENCHMARKS FOR HØJESTE KVALITET FOR TURISTSEKTOREN

3.1. Tværgående spørgsmål

3.1.1. Gennemførelse af miljøledelsessystemet

BEMP er at foretage en vurdering af de vigtigste direkte og indirekte miljøforhold i forbindelse med organisationen og anvende relevante præstationsindikatorer og sammenligne med relevante benchmarks for højeste kvalitet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle aktører i turistsektoren, herunder destinationsforvaltere, rejsearrangører, overnatningsfaciliteter, restauratører, transportvirksomheder og aktivitetsarrangører. Denne BEMP finder også fuldt ud anvendelse på små virksomheder ⁽¹⁾.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i1) Gennemførelse af et miljøledelsessystem (ja/nej)	<p>(b1) Der anvendes hensigtsmæssige indikatorer til løbende at overvåge alle relevante aspekter af miljøpræstationerne, herunder mindre let målbare og indirekte aspekter som f.eks. indvirkning på biodiversitet.</p> <p>(b2) Alle medarbejdere får oplysninger om miljømål og uddannelse i relevante miljøledelsesaktiviteter.</p> <p>(b3) Bedste praksis for miljøledelse gennemføres, hvor det er relevant.</p>

3.1.2. Styring af forsyningskæden

BEMP er at screene forsyningskæderne for de produkter og tjenesteydelser, som organisationen anvender, for at udpege miljømæssige hotspots i organisationen under hensyntagen til hele værdikæden og udpege relevante kontrolpunkter (f. eks. produktudvalg, produktfravalg, grønne indkøb og leverandørkriterier), der kan anvendes til at minimere indvirkningen på miljøet i hele værdikæden.

⁽¹⁾ Ved små virksomheder forstås virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning og/eller en samlet årlig balance på højst 10 mio. EUR (Kommissionens henstilling 2003/361/EF).

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle aktører i turistsektoren, herunder destinationsforvaltere, rejsearrangører, overnatningsfaciliteter, restauratører, transportvirksomheder og aktivitetsarrangører. Denne BEMP finder også fuldt ud anvendelse på små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i2) Andel af produkter og tjenesteydelser, der overholder bestemte miljøkriterier (%)	<p>(b4) Organisationen har gjort brug af en livscyklustankegang for at udpege muligheder for forbedringer for alle store forsyningskæder, der tager hånd om miljømæssige hotspots.</p> <p>(b5) ≥ 97 % af de kemikalier (efter vægten af det aktive indholdsstof eller den købte mængde), der anvendes i overnatningsfaciliteter og restauranter, er certificeret i henhold til et ISO type I-miljømærke ⁽¹⁾ (eller kan påvises at være den mest miljøvenlige tilgængelige mulighed).</p> <p>(b6) ≥ 97 % af alt træ, papir og pap, der købes af overnatningsfaciliteter og restauranter, genanvendes eller er miljøcertificeret (miljømærket, FSC, PEFC).</p>

(1) Som led i ISO 14000-serien af miljøstandarder har Den Internationale Standardiseringsorganisation udarbejdet en delserie (ISO 14020) specifikt beregnet til miljømærkning, som omfatter tre typer mærkningsordninger. I denne forbindelse er et »type I«-miljømærke et mærke med flere kriterier, som er udviklet af en tredjepart. Som eksempel kan nævnes, på EU-plan, »EU's miljømærke«, eller på nationalt eller multilateralt plan »den blå engel«, »Østrigs miljømærke« og »det nordiske svanemærke«.

3.2. Destinationsforvaltning

3.2.1. Strategiske udviklingsplaner for destinationer

BEMP er at oprette en enhed eller en organisation med ansvar for destinationens strategiske bæredygtige udvikling, der samordner relevante afdelinger og interessenter, så der kan gennemføres specifikke aktioner inden for rammerne af en destinationsplan.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle destinationer, enten gennem enheder i officielle strukturer med ansvar for destinationsforvaltning eller offentlig-private destinationsforvaltningsorganisationer. Denne BEMP finder også anvendelse på små offentlige forvaltninger og små virksomheder, der beskæftiger sig med destinationsforvaltning.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i3) Gennemførelse af en bæredygtig destinationsplan (ja/nej)	(b7) Gennemførelse af en destinationsplan, der: i) omfatter hele destinationsområdet, ii) omfatter koordinering på tværs af alle offentlige og private aktører, iii) tager centrale miljøspørgsmål på destinationen op.

3.2.2. Bevaring og forvaltning af biodiversitet

BEMP er at overvåge biodiversiteten på destination og gennemføre en plan for bevaring og forvaltning af biodiversitet, der beskytter og forbedrer den samlede biodiversitet på destinationen, f.eks. gennem begrænsninger for udviklingen og erstatningsforanstaltninger.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle destinationer. Destinationer med høj naturværdi bør bevare biodiversitet, mens destinationer med en lav naturværdi bør træffe foranstaltninger til at øge biodiversiteten. Denne BEMP finder også anvendelse på små virksomheder, der beskæftiger sig med destinationsforvaltning.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i4) Gennemførelse af en forvaltningsplan for biodiversitet (ja/nej)	(b8) Minimering af og kompensering for biodiversitet, der fortrænges af udviklingen i turismen, så biodiversitet på destinationsplan bevares eller øges i områder med høj naturværdi og øges i nedbrudte områder.
(i5) Arternes forekomst i destinationsområdet	
(i6) Beskyttet område (hektar eller andel af det samlede destinationsområde)	

3.2.3. Infrastruktur og tjenesteydelser

BEMP er at sikre, at miljørelaterede tjenesteydelser på destinationen, navnlig vandforsyning, spildevandsbehandling, affaldshåndtering (navnlig genanvendelsesforanstaltninger) og styring af offentlig transport/trafik, er tilstrækkelige til at håndtere spidsbelastninger i højsæsonen for turisme på bæredygtig vis.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle destinationer. Den vedrører god offentlig forvaltning generelt, men er navnlig relevant, hvor turisme skaber stor ekstra og sæsonmæssig efterspørgsel efter tjenesteydelser. Denne BEMP finder også anvendelse på små lokale offentlige forvaltninger og små virksomheder, der beskæftiger sig med destinationsforvaltning eller leverer miljørelaterede tjenesteydelser, som kræves på en destination.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i7) Dagligt vandforbrug pr. gæst (l/gæstedag)	(b9) Tjenesteydelser, herunder offentlig transport, vandforsyning, spildevandsbehandling og genanvendelse af affald, skal kunne håndtere spidsbelastninger og sikre bæredygtig turisme på destinationen.
(i8) Andel af spildevand, der sendes til sekundær eller tertiær behandling (%)	
(i9) Andel af kommunalt fast affald, der sendes til genanvendelse eller udrådning (%)	
(i10) Andel af rejser, der foretages af turister med offentlig transport, til fods eller på cykel på destinationen (%)	
(i11) Andel af det endelige energibehov, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet (%)	
	(b10) ≥ 95 % af det spildevand, som produceres på destinationen, modtager mindst sekundær behandling eller tertiær behandling ved udledning til følsomme vandrecipienter, herunder i højsæsonen for turisme.
	(b11) ≥ 95 % af fast kommunalt affald ledes væk fra deponering og sendes til genanvendelse eller udrådning.
	(b12) Gennemsnitligt turistvandforbrug ≤ 200 l pr. gæstedag.
	(b13) Offentlig transport, gang og cykling udgør ≥ 80 % af de rejser, som foretages af turister inden for bydestinationer.

3.3. Rejsearrangørers og rejsebureauers aktiviteter

3.3.1. Reduktion af transportaktiviteters miljøvirkning

BEMP er at gennemføre »choice editing« af pakker, der tilbydes unødvendige flyvninger (dvs. flyvninger, der kan erstattes af land- eller vandtransport), vælge meget energieffektive transportudbydere (flyselskaber, busser, færger, skibe, både) og modregne alle drivhusgasemissioner fra transport ved hjælp af certificerede modregningsordninger. For de virksomheder, der driver deres egne transportaktiviteter, er BEMP at gennemføre energieffektive foranstaltninger for transportflåder

(ejede eller leverede), herunder grønne indkøb af de mest effektive køretøjer og køretøjer med de laveste emissioner, eftermontering af energibesparende løsninger på fly og busser som små f.eks. winglets, og optimere driften (f.eks. ved at maksimere belastningsfaktorer).

Anvendelsesområde

»Choice editing« af rejsepakker og reduktion af flyrejser finder anvendelse på alle rejsearrangører og rejsebureauer, herunder små virksomheder.

Foranstaltninger, der skal forbedre energieffektiviteten af transport og reducere dens emissioner til luften, finder direkte anvendelse på rejsearrangører med kontrol over deres egen transportflåde og anvendes som udvælgelses- og aftalekriterier for rejsearrangører, som leverer transporttjenester. Denne BEMP finder også med visse begrænsninger anvendelse på små virksomheder, eftersom de normalt har en meget begrænset indflydelse på fly, men kan eje/kontrollere deres egen land-/vandtransport.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i12) Unødvendige flyvninger undgås (ja/nej)	(b14) Rejsearrangører tilbyder ikke flyvninger for: i) destinationer, der ligger under 700 km væk, ii) destinationer, der ligger op til 2 000 km væk ved et ophold på mindre end otte dage, eller iii) destinationer, der ligger over 2 000 km væk ved et ophold på mindre end 14 dage.
(i13) Specifikke drivhusgasemissioner fra transport (kg CO ₂ /passager-km)	
(i14) Andel af drivhusgasemissioner fra transport modregnet godkendte CO ₂ -kreditter (%)	
	(b15) Rejsearrangørers flyflåder opnår et gennemsnitligt specifikt brændstofforbrug på ≤ 2,7 liter pr. 100 passager-km.
	(b16) Gennemsnitligt brændstofforbrug for busflåden på ≤ 0,75 liter pr. 100 passager-km, og mindst 90 % af flåden stemmer overens med EURO V eller kører på alternative brændstofs-systemer.
	(b17) Drivhusgasemissioner fra transport fra alle solgte pakker erstattes automatisk ved at foretage direkte investeringer i projekter til undgåelse af drivhusgasemissioner eller ved at købe godkendte CO ₂ -kreditter.

3.3.2. Fremme af miljøforbedringer i overnatningsfaciliteter

BEMP er at stille krav om eller opfordre til miljøcertificering af overnatningsfaciliteter eller stille krav om overholdelse af specifikke miljøkriterier eller stille krav om rapportering af miljøpræstationer, der kan anvendes til at gennemføre benchmarking.

Anvendelsesområde

Alle rejsearrangører kan anvende denne BEMP. Det kan være lettere for små rejsearrangører at vælge leverandører på grundlag af tredjeparters miljøcertificering og for store rejsearrangører at anvende deres egne kriterier og/eller en benchmarkingproces. Denne BEMP finder anvendelse på små virksomheder med visse begrænsninger, da det kan være vanskeligt at fastlægge leverandørkriterier, men små virksomheder kan anvende eksisterende miljøcertificeringer (idet der bør gives fortrinsret til verificeret tredjepartscertificering som f.eks. EU's miljømærke) til at vælge leverandører.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i15) Andel af overnatningsfaciliteter (efter gæstenætter eller salgsværdi), der overholder specifikke miljøkriterier (%)	(b18) ≥ 90 % af overnatningsfaciliteter baseret på salgsværdi eller overnatninger stemmer overens med et sæt miljøkrav (gerne anerkendt af tredjepartscertificering).

3.3.3. Fremme af destinationsforbedring

BEMP er at fremme miljøforbedringer af turistdestinationer ved at udnytte bedre miljøpræstationer fra lokale leverandørororganisationer og fra destinationsforvaltningsorganisationer og myndigheder og ved at indgå direkte i forbedringsordninger som genopretning af levesteder på store destinationer.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder direkte anvendelse på store rejsearrangører. Små virksomheder kan samordne aktiviteter gennem klynger eller konsortier eller i offentlig-private partnerskaber med lokale/regionale myndigheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i16) Andel af tjenesteydelser under miljøforbedring på destinationen (%)	(b19) Rejsearrangøren fremmer miljøforbedringer på destinationen ved at: i) forbedre forsyningskædens præstationer, ii) påvirke destinationsforvaltningen, iii) indføre direkte forbedringsordninger.
(i17) Deltagelse i miljøforbedringsprojekter på destinationen (ja/nej)	

3.3.4. Udvikling og fremme af passende turistpakker og tilskyndelse til mere bæredygtig turistsadfærd

BEMP er at udvikle og fremme turistpakker, der udelukker de mest miljøskadelige muligheder og omfatter miljømæssige frontløbere inden for transport, overnatning og aktiviteter. Endvidere bør rejsearrangører og rejsebureauer oplyse kunderne om turistpakkernes indvirkninger på miljøet og formidle målrettede positive og engagerende meddelelser om bæredygtige og ansvarlige foranstaltninger, som kunderne kan træffe, når de vælger og tager på ferie for at minimere indvirkningen på miljøet.

Anvendelsesområde

Alle rejsearrangører, herunder små virksomheder, kan gennemføre foranstaltninger fra denne BEMP.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i18) Andel af solgte frontløbere inden for bæredygtige rejser (f.eks. miljømærkede) (efter værdi) (%)	(b20) Rejsearrangøren fremmer bæredygtige turistpakker i generelt reklamemateriale
	(b21) Frontløbere inden for bæredygtige turistpakker (f.eks. det østrigske miljømærke for pakkerejser) har en salgsandel på $\geq 10\%$.
	(b22) Rejsearrangøren anvender effektive markedsførings- og kommunikationsmetoder til at fremme mere bæredygtige valg, når der skal vælges turistpakker.
	(b23) Rejsearrangøren giver alle sine kunder destinationspecifikke og bevidstgørende oplysninger for at fremme bæredygtig adfærd på destinationen.

3.3.5. Effektive detail- og kontoraktiviteter

BEMP er at minimere brugen af ressourcer, navnlig papir og blæk, til reklamer og kontordrift, sikre, at der vælges miljøcertificerede materialer og tjenesteydelser (f.eks. trykkerier) og sikre energi ⁽¹⁾- og vandeffektivitet i alle kontor- og detailaktiviteter.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder direkte anvendelse på alle rejsearrangører.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i19) Papirforbrug pr. kunde (g/kunde)	(b24) Kontor- og reklamemateriale i papir i) undgås om muligt, ii) anvender 100 % genanvendt eller miljøcertificeret (f.eks. miljømærket, FSC, PEFC) papir, iii) trykkes af miljøcertificeret (f.eks. EMAS, ISO14001) trykkeri.
(i20) Miljøcertificering af papir og tryksager (ja/nej)	
(i21) Specifikke CO ₂ -emissioner fra kontor- og detailaktiviteter (kg CO ₂ /kunde eller kg CO ₂ /m ² år)	(b25) Energi- og drivhusgasstyringsplaner gennemføres, og energi- og drivhusgasemissioner fra detail- og kontoraktiviteter rapporteres og udtrykkes pr. m ² detail- og kontorareal pr. år og pr. kunde.
(i22) Årligt vandforbrug i kontorbygninger pr. medarbejder (l/medarbejderår)	(b26) Vandforbrug er ≤ 2,0 m ³ pr. medarbejder pr. år.

3.4. Minimering af vandforbruget i overnatningsfaciliteter

3.4.1. Overvågning, vedligeholdelse og optimering af vandsystem

BEMP er at foretage en revision af vandforbruget og overvåge vandforbruget på tværs af vigtige vandforbrugende processer og områder (dvs. delmålinger) for at udpege mulige effektivitetsforbedringer og sikre, at alt udstyr vedligeholdes og kontrolleres regelmæssigt på passende vis, herunder i forbindelse med rengøring.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Det er dog ikke altid nødvendigt at installere delmålere i små faciliteter.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i23) Vandforbrug pr. gæstenat (l/gæstenat)	(b27) Gennemførelse af en stedsspecifik vandforvaltningsplan, der omfatter: i) delmåling og benchmarking af alle store vandforbrugende processer og områder, ii) regelmæssig kontrol med og vedligeholdelse af vandsystemets »lækagepunkter« og udstyr. (b28) Samlet vandforbrug ≤ 140 l pr. gæstenat på hoteller med fuld service og ≤ 100 l pr. gæstenat i overnatningsfaciliteter, hvor størstedelen af badeværelserne er delte (f.eks. hostels).

⁽¹⁾ Dette kan gøres inden for rammerne af gennemførelsen af et energistyringssystem i henhold til ISO 50001.

3.4.2. Effektive vandinstallationer i gæsteområder

BEMP er at installere effektive vandinstallationer, herunder vandbesparende brusehoveder, vandbesparende termostatbrusere, vandbesparende toiletter med dobbeltskyl og vandløse urinaler. I mellemtiden kan der monteres beluftere på de eksisterende installationer.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Hvis der for nylig er gennemført moderniseringer, finder foranstaltninger som montering af beluftere fortsat anvendelse.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i23) Vandforbrug pr. gæstenat (l/gæstenat)	(b29) Vandforbrug og dermed forbundet energiforbrug til vandopvarmning på ≤ 100 l og 3,0 kWh pr. gæstenat for tilstødende gæstebadeværelser.
(i24) Energiforbrug til vandopvarmning (kWh/gæstenat)	
(i25) Gennemstrømningshastighed for brusere, vandhaner, urinaler og toiletskyl (l/min eller l/skyl)	
	(b30) Brusers gennemstrømningshastighed ≤ 7 l/min, vandhanes gennemstrømningshastighed ≤ 6 l/min (≤ 4 l/min for nye haner), gennemsnitligt effektivt toiletskyl $\leq 4,5$ l, installation af vandløse urinaler.

3.4.3. Effektiv rengøring

BEMP er at minimere vasketøjskrav gennem grønne indkøb af sengelinned og håndklæder (med hensyn til størrelse, tæthed, farve, materiale) og ved at anmode gæsterne om eller tilskynde dem til at genbruge sengelinned og håndklæder. Bedste praksis er også at uddanne medarbejderne i at indføre vand- og kemikalieeffektive rengøringsmetoder og indkøbe miljøcertificerede forbrugsgoder til værelser og badeværelser.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Minimering af vasketøj gennem udvælgelse af mere effektive tekstiler til værelser gælder alle, men minimering af vasketøj ved at opfordre gæster til genbrug er begrænset til overnatningsfaciliteter med en høj andel af gæster, der kun overnatter en enkelt nat.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i26) Vasketøjsmasse produceret pr. gæstenat (kg/gæstenat)	(b31) Mindst 80 % af sengelinnedet er en blanding af bomuld og polyester eller lærred ⁽¹⁾ .
(i27) Andel af genbrugte håndklæder og genbrugt sengelinned (%)	(b32) Mindst 80 % af badeværelsestekstilerne er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke) eller er økologiske.
(i28) Forbrug af kemikalieprodukter til rengøring og opvask med hensyn til aktive kemikalieindholdsstoffer pr. gæstenat (g/gæstenat)	(b33) Forbrug af kemikalieprodukter til rengøring og opvask (dog ikke vaskemiddel, særlige rengøringsmidler og kemikalier til svømmebassiner) ≤ 10 gram aktive kemikalieindholdsstoffer pr. gæstenat.
(i29) Andel af ISO type I-miljømærkede kemikalier og tekstiler (%)	(b34) Reduktion af vasketøj opnået ved genbrug af håndklæder og sengelinned på mindst 30 %.
	(b35) Mindst 80 % (efter vægten af det aktive indholdsstof eller købt mængde) af alle generelle rengøringsmidler, sanitetsrengøringsmidler, sæber og shampoo, som anvendes af turistovernatningsfaciliteten, er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke).

⁽¹⁾ Sengelinned af en blanding af bomuld og polyester har en længere holdbarhed og kræver mindre vaskerienergi end sengelinned af ren bomuld.

3.4.4. Optimerede små vaskeriaktiviteter

BEMP er at indkøbe de mest vandeffektive (og dermed energieffektive) vaskemaskiner og de mest energieffektive tørretumblere (f.eks. varmepumpetørre) og strygemaskiner, at genbruge skyllevand og i områder med stor vandmangel det primære vaskevand efter mikrofiltrering. Bedste praksis er at genvinde varmen fra spildevand og udsugningsluft.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, der foretager vaskeriaktiviteter, herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i30) Vandforbrug pr. kg. vasketøj (l/kg)	(b36) For små vaskeriaktiviteter har alle nye husholdningsvaskemaskiner et EU-energimærkning på A+++ , og kommercielle vaskemaskiner har et gennemsnitligt vandforbrug på ≤ 7 l pr. kg vasket vasketøj.
(i31) Energiforbrug pr. kg. vasketøj (kWh/kg)	
(i32) Andel af miljømærkede vaskemidler (%)	
	(b37) Samlet energiforbrug for små vaskeriaktiviteter på stedet på $\leq 2,0$ kWh pr. kg tekstiler for tørrede og færdige vaskeriprodukter.
	(b38) Mindst 80 % af de anvendte vaskemidler til små vaskeriaktiviteter (efter vægten af aktivt indholdsstof eller købt mængde) er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke, det nordiske svanemærke og den blå engel).

3.4.5. Optimerede store eller udliciterede vaskeriaktiviteter

BEMP er at vælge et effektivt vaskeri, der er certificeret af et ISO type I-miljømærke, eller som opfylder kriterierne i sådanne mærker, eller at sikre, at store vaskeriaktiviteter på stedet opfylder sådanne kriterier.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på store overnatningsfaciliteter med store vaskeriaktiviteter på stedet samt kommercielle vaskerier. Denne BEMP finder også anvendelse på andre overnatningsfaciliteter af alle størrelser, herunder små virksomheder, i det omfang kriterierne finder anvendelse på grønne indkøb af vaskeritjenester.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i33) Miljømærket vaskeritjeneste (ja/nej)	(b39) Alle udliciterede vaskeriaktiviteter udføres af en leverandør, som er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. det nordiske svanemærke), og alle store interne vaskeriaktiviteter eller vaskeriaktiviteter, som er udliciteret til ikkecertificerede leverandører, overholder de relevante benchmarks.
(i30) Vandforbrug pr. kg. vasketøj (l/kg)	
(i31) Energiforbrug pr. kg. vasketøj (kWh/kg)	
(i32) Andel af miljømærkede vaskemidler (%)	
	(b40) Et samlet vandforbrug i den fuldstændige vaskecyklus i store vaskeriaktiviteter på ≤ 5 l pr. kg tekstil for overnatningsfaciliteters vasketøj og ≤ 9 l pr. kg tekstil for restauranters vasketøj.

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
	(b41) Et samlet energiforbrug for tørrede og færdige store vaskeri-produkter på $\leq 0,90$ kWh pr. kg tekstil for overnatningsfaciliteters vasketøj og $\leq 1,45$ kWh pr. kg tekstil for restauranters vasketøj.
	(b42) For store vaskeriaktiviteter udelukkende brug af vaskemidler til professionel brug, der overholder et ISO type I-miljømærke (f. eks. EU's miljømærke, det nordiske svanemærke), anvendt i passende doser.

3.4.6. Optimeret svømmebassinforvaltning

BEMP er at optimere frekvensen af og tidspunktet for returskylning baseret på trykfaldet i stedet for faste planer, at anvende behandling med ozon eller UV-behandling og omhyggelig doseringskontrol for at mindske chlorering og genvinde varmen fra udsugningsluften.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på overnatningsfaciliteter med svømmebassiner på stedet, herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i34) Gennemførelse af en plan for styring af svømmebassinets miljø (ja/nej)	(b43) Gennemførelse af en effektivitetsplan for svømmebassiner og spaområder, der omfatter: i) benchmarking af specifikt vand-, energi- og kemikalieforbrug i svømmebassiner og spaområder, udtrykt pr. m ² overfladeareal for svømmebassinets og pr. gæstnat ii) minimering af forbrug af klor gennem optimeret dosering og brug af supplerende desinfektionsmetoder som ozonbehandling og UV-behandling.
(i35) Anvendelse af ozonbehandling eller UV-behandling (ja/nej)	

3.4.7. Regnvand og genbrug af gråt spildevand

BEMP er at installere et genanvendelsessystem til gråt spildevand, der indsamler gråt spildevand til brug i indendørs processer (f.eks. toiletskyl) efter behandling eller til udendørs processer (f.eks. vanding) eller et system til indsamling af regnvand, der anvender regnvand til indendørs formål.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle overnatningsfaciliteter. Systemer til genanvendelse af vand kan installeres under byggeriet eller ved større renoveringsarbejder. Anvendelsen for små virksomheder kan være begrænset på grund af de høje investeringsomkostninger.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i36) Implementering af genanvendelse af gråt spildevand eller regnvand (ja/nej)	(b44) Installation af et system til genanvendelse af regnvand, der leverer den interne vandforsyning og/eller et system til genanvendelse af gråt spildevand, der leverer den interne eller eksterne vandforsyning.

3.5. Vand- og spildevandsbehandling i overnatningsfaciliteter

3.5.1. Affaldsforebyggelse

BEMP er at forebygge affaldsproduktion gennem grønne indkøb af produkter under hensyntagen til indvirkningen af produktets livscyklus — f.eks. ved at undgå engangsprodukter (fødevarer, sæbe, shampoo) og ved at købe rengøringsmidler i koncentreret form og store partier — og ved nøje styring af indkøbsmængder.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i37) Affaldsproduktion pr. gæstenat (kg/gæstenat)	(b45) Samlet affaldsproduktion (sorteret plus usorteret) \leq 0,6 kg pr. gæstenat.

3.5.2. Affaldssortering og genanvendelse

BEMP er at stille særskilte affaldsindsamlingsfaciliteter til rådighed i hele virksomheden for at sikre, at der er en tydelig procedure for sortering af affald, og for at indgå aftaler med relevante genanvendelsestjenester, som minimum for glas, papir og pap, plast, metaller og organisk affald.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i38) Andel af affald, der sendes til genbrug eller genanvendelse (%)	(b46) Mindst 84 % af affald udtrykt i vægt sendes til genanvendelse.
(i39) Usorteret affald produceret pr. gæstenat (kg/gæstenat)	(b47) Usorteret affald sendt til deponering er \leq 0,16 kg pr. gæstenat.

3.5.3. Spildevandsrensning

BEMP er at installere et spildevandsrensningssystem på stedet, der renser spildevand som minimum til det sekundære og helst det tertiære niveau, og omfatter som minimum en forbehandling og aflejring af partikler efterfulgt af en effektiv biologisk behandling (f.eks. i en sekvenserende batchreaktor) for at fjerne en stor del af COD, BOD, nitrogen og fosfor fra det endelige spildevand. Slam behandles og deponeres på en miljømæssigt acceptabel måde.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, der ikke er forbundet til et kloaknet, herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i40) Effektiv fjernelse af spildevandsrensning på stedet (f.eks. % af BOD, COD)	(b48) Hvor det ikke er muligt at sende spildevand til centraliseret behandling, omfatter spildevandsrensning på stedet en forbedring (rist, udligning og bundfældning) efterfulgt af biologisk behandling med > 95 % BOD ₅ fjernelse, > 90 % nitrificering og udrådning (ikke på stedet) af overskydende slam.
(i41) Koncentration i endeligt spildevand (mg/l) (f.eks. BOD, COD, samlet nitrogen, fosfor)	

3.6. Minimering af energiforbruget i overnatningsfaciliteter

3.6.1. Energiovervågning og forvaltningssystemer

BEMP er at foretage en revision af energiforbruget og overvåge energiforbruget på tværs af vigtige energiforbrugende processer og områder (dvs. delmålinger) for at udpege mulige effektivitetsforbedringer og sikre, at alt udstyr vedligeholdes og kontrolleres regelmæssigt på passende vis ⁽¹⁾.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Omfattende delmålingssystemer og systemer til bygningsforvaltning finder ikke anvendelse på små faciliteter.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i42) Gennemførelse af en stedsspecifik forvaltningsplan for energi (ja/nej)	(b49) Gennemførelse af en stedsspecifik energiforvaltningsplan, der omfatter: i) delmåling og benchmarking af alle store energiforbrugende processer, ii) beregning og rapportering af primært energiforbrug og energirelaterede CO ₂ -emissioner. (b50) For eksisterende bygninger det endelige energiforbrug for HVAC (varme, ventilation og klimaanlæg) og vandopvarmning ≤ 75 kWh, eller samlet endeligt energiforbrug ≤ 180 kWh, pr. m ² opvarmet og kølet areal pr. år.
(i43) Specifikt energiforbrug (kWh/m ² år)	

3.6.2. Forbedret klimaskærm

For nye bygninger er BEMP at sikre, at disse overholder de højest mulige energivurderinger som standarderne PassiveHouse og Minergie P ⁽²⁾. For eksisterende bygninger er BEMP at ombygge for at minimere kravene til opvarmning og køling ⁽³⁾.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer overnatning under opførelse eller større renovation og under udvælgelse af bygninger til organisationer, der lejer deres lokaler. Muligheden for, at små virksomheder gennemfører denne BEMP, kan være begrænset med hensyn til at ombygge en eksisterende bygning på grund af de høje investeringsomkostninger.

⁽¹⁾ Dette kan gøres inden for rammerne af gennemførelsen af et energistyringssystem i henhold til ISO 50001.

⁽²⁾ Passive House og Minergie P er to eksempler på meget ambitiøse bygningsstandarder med hensyn til energipræstationer. Deres krav beskrives på henholdsvis: http://www.passiv.de/en/02_informations/02_passive-house-requirements/02_passive-house-requirements.htm og http://www.minergie.ch/minergie_fr.html.

⁽³⁾ Mere specifikt beskrives BEMP'er om forbedring af klimaskærmen og mere bredt af bygningernes miljømæssige bæredygtighed i det kommende sektorreferencedokument fra EMAS for byggesektoren.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i43) Specifikt energiforbrug (kWh/m ² år)	<p>(b50) For eksisterende bygninger det endelige energiforbrug for HVAC (varme, ventilation og klimaanlæg) og vandopvarmning ≤ 75 kWh, eller samlet endeligt energiforbrug ≤ 180 kWh, pr. m² opvarmet og kølet areal pr. år.</p> <p>(b51) For nye bygninger svarer den vurderede energipræstation til standarderne for Minergie P eller PassiveHouse eller tilsvarende.</p>

3.6.3. Optimerede HVAC-systemer

BEMP er at minimere energiforbruget fra HVAC-systemer (varme, ventilation og klimaanlæg) ved at installere produkter i den bedste klasse af energimærker (hvor dette er relevant), zonetemperaturstyring og ventilationstyring med varmegenvinding (ideelt set styret af CO₂-sensorer) og energieffektive komponenter (f.eks. ventilatorer med variabel hastighed), og optimere HVAC i forhold til kendetegnene for klimaskærmen og energikilderne.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Fuld optimering er kun mulig under opførelsen eller ved større renovationsarbejder, men specifikke foranstaltninger kan gennemføres til enhver tid.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i43) Specifikt energiforbrug (kWh/m ² år)	<p>(b50) For eksisterende bygninger det endelige energiforbrug for HVAC (varme, ventilation og klimaanlæg) og vandopvarmning ≤ 75 kWh, eller samlet endeligt energiforbrug ≤ 180 kWh, pr. m² opvarmet og kølet areal pr. år.</p> <p>(b51) For nye bygninger svarer den vurderede energipræstation til standarderne for Minergie P eller PassiveHouse eller tilsvarende.</p>

3.6.4. Effektiv anvendelse af varmepumper og geotermisk opvarmning/køling

BEMP er at installere effektive (f.eks. miljømærkede produkter med øverste klasse af energimærker) varmepumper til opvarmning og køling eller om muligt grundvandskøling.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer overnatningsfaciliteter. I byområder er det måske kun muligt at installere grundvandssystemer i forbindelse med opførelsen eller større renoveringsarbejder. Luftkildevarmepumper er lette at installere, men er muligvis ikke hensigtsmæssige i et koldt klima. Anvendelsen af denne BEMP kan være begrænset for små virksomheder på grund af investeringsomkostningerne.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i43) Specifikt energiforbrug (kWh/m ² år)	(b52) Vandkildevarmepumper og/eller geotermisk opvarmning/køling foretrækkes om muligt frem for traditionelle opvarmnings- og kølingssystemer, og varmepumper opfylder EU's miljømærkekriterier og de øverste klasser af energimærker.

3.6.5. Effektiv belysning og elektrisk udstyr

BEMP er at installere zone- og kompakt lysstofbelysning og LED-belysning af passende størrelse med intelligent styring baseret på bevægelser, naturligt lys og tid. BEMP er også at optimere bygningskonstruktion og indretning med hensyn til anvendelsen af naturligt lys, idet der tages højde for den energimæssige indvirkning af store glaspartier på opvarmning og køling. For så vidt angår elektrisk udstyr (hvidevarer og forbrugerelektronik), bør der om muligt vælges produkter med EU's miljømærke eller de øverste klasser af energimærker.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle typer og størrelser af overnatningsfaciliteter, herunder små virksomheder. Kompakt lysstofbelysning og LED-lamper kan ofte direkte erstatte glødelamper og halogenlamper. Ændringer af bygninger for at optimere brug af naturligt lys er begrænset til den indledende opførelse og renoveringsarbejder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i44) Installeret belysningskapacitet (W/m ²)	(b53) Installeret belysningskapacitet ≤ 10 W pr. m ²
(i45) Lysspecifikt energiforbrug (kWh/m ² år)	(b54) Elektricitetsforbrug til belysning ≤ 25 kWh pr. m ² opvarmet og kølet areal pr. år.
(i46) Samlet elektricitetsforbrug (kWh/m ² år)	(b55) Samlet elektricitetsforbrug ≤ 80 kWh pr. m ² opvarmet og kølet areal pr. år.

3.6.6. Vedvarende energikilder

BEMP er at installere udstyr til produktion af geotermisk energi, solenergi eller vindenergi, hvor det er relevant, og købe elektricitet fra en reel (dvs. verificerbar supplerende) leverandør af vedvarende elektricitet.

Anvendelsesområde

Muligheden for at udnytte særlige vedvarende energiteknologier på stedet afhænger af lokations- og stedsspecifikke faktorer som klima, skygge, tilgængeligt areal mv. Investeringer i vedvarende energiordninger, som ikke ligger på stedet, kan foretages af en hvilken som helst organisation. Anvendelsen af denne BEMP kan være begrænset for små virksomheder på grund af lang tilbagebetalingstid.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i11) Andel af det endelige energiforbrug, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet (%)	(b56) Det, der svarer til 50 % af overnatningsfacilitetens årlige energiforbrug, produceres af vedvarende kilder på stedet eller af verificerbare supplerende vedvarende energikilder, som ikke ligger på stedet.
(i47) Anvendelse af certificerede kreditter for vedvarende energi (ja/nej)	(b57) 100 % af elektriciteten stammer fra sporbare vedvarende elektricitetskilder, der ikke allerede er indregnet af en anden organisation eller indgår i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix, eller som er mindre end to år gamle.

3.7. Restauranter og hotelkøkkener

3.7.1. Grønne kilder til føde- og drikkevarer

BEMP er at vurdere forsyningskæder for føde- og drikkevarer for at udpege miljømæssige hotspots og vigtige kontrolpunkter, herunder udvælge miljøcertificerede produkter og redigere menuer for at undgå særligt skadelige ingredienser (f.eks. truede fiskearter og visse frugter uden for sæsonen) og sikre fornuftige portioner af kød og mejeriprodukter, og at der udbydes vegetarmuligheder.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle køkkener. Køkkener i landlige omgivelser kan måske få fødevarer på stedet. Større køkkener kan have større indflydelse på leverandører. Små virksomheder kan også gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i48) Andel af miljøcertificerede ingredienser (efter værdi) (%)	(b58) Organisationen kan fremlægge dokumenterede oplysninger, som minimum om oprindelsesland, for alle hovedingredienser. (b59) Mindst 60 % af føde- og drikkevarer, efter indkøbsværdi, er miljøcertificerede (f.eks. økologiske).

3.7.2. Håndtering af organisk affald

BEMP er at minimere fødeaffald, der kan undgås, ved omhyggeligt at udarbejde menuer og portionsstørrelser og sikre, at alt organisk affald sorteres og sendes til udrådning, hvor dette er muligt, eller forbrænding med energigenvinding eller lokal kompostering/kompostering på stedet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle køkkener. Den foretrukne metode til genanvendelse af affald er udrådning, og den er muligvis ikke tilgængelig alle steder, hvorfor affaldet kan sendes til forbrænding med energigenvinding eller kompostering. Små virksomheder kan også gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i49) Produktion af organisk affald (kg pr. spisende gæst)	(b60) ≥ 95 % af organisk affald sorteres og skilles fra deponering og sendes om muligt til udrådning.
(i50) Andel af organisk affald, som sendes til udrådning eller alternativ energigenvinding, komposteres på stedet eller sendes til kompostering (%)	(b61) Samlet produktion af organisk affald $\leq 0,25$ kg pr. spisende gæst samt undgåelig affaldsproduktion $\leq 0,18$ kg pr. spisende gæst.

3.7.3. Optimeret opvask, rengøring og tilberedning af fødevarer

BEMP er at vælge effektivt vaskeudstyr, herunder vandbesparende sprayventiler med udløser til forvask, effektive opvaskemaskiner og dampkogere med egen vandforsyning, og overvåge og vurdere vandforbruget i køkken-/restaurantområder.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle køkkener. Det kan muligvis kun betale sig at installere mere effektive opvaskemaskiner, hvis de eksisterende opvaskemaskiner nærmer sig slutningen af deres levetid eller skal repareres. Små virksomheder kan også gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i51) Køkkenets vandforbrug pr. spisende gæst (l/spisende gæst)	(b62) Gennemførelse af en vandforvaltningsplan for køkkenet, der omfatter overvågning og rapportering af køkkenets samlede vandforbrug normaliseret pr. spisende gæst og identificering af prioriterede foranstaltninger til reduktion af vandforbruget.
(i52) Andel af miljømærkede opvaske- og køkkenrengøringskemikalier (%)	
(i53) Grønt indkøb af effektivt køkkenudstyr (ja/nej)	
	(b63) Mindst 70 % af de indkøbte kemiske rengøringsmidler (bortset fra ovenrens) til opvask og rengøring er miljømærkede (f.eks. EU's miljømærke).

3.7.4. Optimeret madlavning, ventilation og køling

BEMP er at vælge effektivt madlavningsudstyr, herunder induktionskogeplader eller sensorstyrede gaskogeplader, effektivt køleudstyr, der anvender naturlige kølemidler som ammoniak eller kuldioxid, og styre ventilationen efter behov.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle køkkener. Det kan muligvis kun betale sig at installere mere effektivt madlavnings- og køleudstyr, hvis det eksisterende udstyr nærmer sig slutningen af dets levetid. Små virksomheder kan også gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i54) Specifikt energiforbrug pr. spisende gæst (kWh/spisende gæst)	(b64) Gennemførelse af en energiforvaltningsplan for køkkenet, der omfatter overvågning og rapportering af køkkenets samlede energiforbrug normaliseret pr. spisende gæst og identificering af prioriterede foranstaltninger til reduktion af energiforbruget.

3.8. Campingpladser

3.8.1. Miljøuddannelse af gæster

BEMP er at give gæsterne interaktiv uddannelse på stedet i miljøspørgsmål, herunder kurser, naturstier eller udstyr som kulstoffattig transport (cykler, elektriske cykler).

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle campingpladser og andre typer overnatning (navnlig i landdistrikter). Anvendelsen af denne BEMP kan være begrænset for små virksomheder med få ressourcer.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i55) Miljøoplysninger/tilgængelig uddannelse for gæster (ja/nej)	(b65) Overnatningsfaciliteten tilskynder til og fremmer miljømæssigt ansvarlig adfærd og miljømæssigt ansvarlige aktiviteter og tilbyder miljøuddannelse af gæster gennem aktiviteter og kurser på stedet.
(i56) Kulstoffattige transportmidler (f.eks. cykler) er tilgængelige for gæster (ja/nej)	

3.8.2. Miljøledelse af udendørs områder

BEMP er at maksimere biodiversitet på stedet ved at plante hjemmehørende arter og opsætte grønne eller brune tage og vægge. BEMP er at minimere vandforbruget til vanding og brug af gråt spildevand eller regnvand. BEMP er at minimere lysforurening fra udendørs belysning (f.eks. ved at anvende korrekt vinklede lavtryksnatriumpærer) og reducere støjforurening fra udendørs begivenheder ved at installere lydbarrierer og håndhæve strenge udgangsregler for sådanne begivenheder.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle campingpladser og andre typer overnatning (navnlig i landdistrikter), herunder små virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmarks for højeste kvalitet
(i4) Gennemførelse af en forvaltningsplan for biodiversitet (ja/nej)	(b66) Fastholdelse eller forøgelse af biodiversitet på stedet ved at plante hjemmehørende arter, skabe tilflugtssteder for lokale dyrearter og opsætte grønne eller brune tage, hvor det er muligt, og ved at minimere kemiske input, lys og støjforurening. (b67) Minimering af lysforurening og forstyrrelser af dyrelivet ved at installere timer- eller sensorstyrede effektive og korrekt vinklede lyskilder til ekstern belysning, der ikke lyser opad. (b68) Minimering af vandforbrug ved at plante hjemmehørende arter og tildække jorden og ved at installere kontrollerede vandingssystemer, der om muligt anvender gråt spildevand.

3.8.3. Campingpladser energifektivitet og installation af vedvarende energi

BEMP er at minimere energiforbruget til vandopvarmning, HVAC og belysning ved at installere vandbesparende armaturer, sikre god bygningsisolering og anvende lysstofbelysning eller LED-belysning og installere produktionskapacitet til vedvarende energi på stedet (f.eks. vandopvarmning med solenergi). Derudover kan der genvindes varme fra gråt spildevand fra vaskerum ved hjælp af en varmepumpe.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle campingpladser. Installation af specifikke vedvarende energiteknologier afhænger af stedsspecifikke egenskaber. Små virksomheder kan gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i57) Specifikt energiforbrug pr. gæstenat (kWh/gæstenat)	(b69) Specifikt endeligt energiforbrug (bortset fra vedvarende energi, der produceres på stedet) er $\leq 2,0$ kWh pr. gæstenat.
(i11) Andel af det endelige energiforbrug, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet (%)	(b70) 100 % af elektriciteten stammer fra sporbare vedvarende elektricitetskilder, der ikke allerede indgår i en anden organisation eller i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix, eller som er mindre end to år gamle.
(i47) Anvendelse af certificerede kreditter for vedvarende energi (ja/nej)	

3.8.4. Campingpladsens vandeffektivitet

BEMP er at minimere vandforbruget ved at installere vandbesparende haner og brusere, timerkontrol til brusere og vandbesparende toiletter med dobbeltskyl samt vandløse urinaler.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle campingpladser. Små virksomheder kan gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmark for højeste kvalitet
(i23) Vandforbrug pr. gæstenat (l/gæstenat)	(b71) Samlet vandforbrug ≤ 94 liter pr. gæstenat ved fire- og femstjernede campingpladser med fuld service og vandforbrug ≤ 58 liter pr. gæstenat på alle andre campingpladser.
(i25) Gennemstrømningshastighed for brusere, vandhaner, urinaler og toiletskyl (l/min eller l/skyl).	

3.8.5. Minimering af campingpladsaffald

BEMP er at minimere produktionen af restaffald ved at indføre affaldsforebyggelse ved at stille hensigtsmæssige affaldssorteringsfaciliteter til rådighed på stedet og ved at indgå aftaler med affaldsgenanstaltninger.

Anvendelsesområde

Denne BEMP finder anvendelse på alle campingpladser. Der er mindre mulighed for affaldsforebyggelse end ved andre typer overnatning, da det meste affald stammer fra gæsternes køb. Små virksomheder kan gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i39) Usorteret affald produceret pr. gæstenat (kg/gæstenat)	(b72) Samlet restaffald sendt til deponering er $\leq 0,2$ kg pr. gæstenat.

3.8.6. Naturlige svømmebassiner

BEMP er at installere et naturligt svømmebassin eller omdanne et eksisterende svømmebassin til et naturligt svømmebassin.

Anvendelsesområde

Denne BEMP kan indføres på alle campingpladser og andre typer overnatning (navnlig i landdistrikter). Små virksomheder kan gennemføre denne BEMP fuldt ud.

Tilhørende miljøpræstationsindikator og benchmark for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikator	Benchmark for højeste kvalitet
(i58) Anlæggelse af et naturligt svømmebassin (ja/nej)	(b73) Svømmebassinet på stedet benytter naturlige plantebaserede filtreringssystemer til at rense vandet til den krævede hygiejnestandard.

4. ANBEFALEDE SEKTORSPECIFIKKE CENTRALE MILJØPRÆSTATIONSINDIKATORER

Følgende tabel viser et udvalg af de centrale miljøpræstationsindikatorer for organisationer i turistsektoren. Dette er en del af alle de indikatorer, som er nævnt i kapitel 3. Tabellen består af seks dele: Den første indeholder en liste over indikatorer, der finder anvendelse på alle aktører i sektoren (tværgående), mens de efterfølgende dele er én for hver af de vigtigste aktører, der er omfattet af dette SRD (destinationsforvaltere, rejsearrangører og rejsebureauer, overnatningsfaciliteter, restauranter og hotelkøkkener og campingpladser).

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
TVÆRGÅENDE					
1. Gennemførelse af et miljøledelsessystem	(ja/nej)	Indikatoren angiver, om organisationen har indført et miljøledelsessystem. Denne indikator kan anvendes af alle aktører i turistsektoren (dvs. destinationsforvaltere, rejsearrangører, overnatningsfaciliteter, restauranter, transportvirksomheder og aktivitetsarrangører).	Pr. sted (kan aggregeres til organisationsniveau)	Alle	Der anvendes hensigtsmæssige indikatorer til løbende at overvåge alle relevante aspekter af miljøpræstationerne, herunder mindre let målbare og indirekte aspekter som f.eks. indvirkning på biodiversitet. (BEMP 3.1.1) Alle medarbejdere får oplysninger om miljømål og uddannelse i relevante miljøledelsesaktiviteter. (BEMP 3.1.1) Bedste praksis for miljøledelse gennemføres, hvor det er relevant. (BEMP 3.1.1)
2. Andel af produkter og tjenesteydelser, der overholder bestemte miljøkriterier	%	Indikatoren henviser til vurderingen af forsyningskæden baseret på at vælge produkter/tjenesteydelser, der opfylder specifikke miljøkriterier og certificeringer (f.eks. EU's miljømærke).	Pr. sted (kan aggregeres til organisationsniveau)	Alle	Organisationen har gjort brug af en livscyklustankegang for at udpege muligheder for forbedringer for alle store forsyningskæder, der påvirker miljømæssige hotspots. (BEMP 3.1.2) ≥ 97 % af de kemikalier (efter vægten af det aktive indholdsstof eller den købte mængde), der anvendes i overnatningsfaciliteter og restauranter, er certificeret i henhold til et ISO type I-miljømærke (eller kan påvises at være den mest miljøvenlige tilgængelige mulighed). (BEMP 3.1.2) ≥ 97 % af alt træ, papir og pap, der købes af overnatningsfaciliteter og restauranter, genanvendes eller er miljøcertificeret (miljømærket, FSC, PEFC). (BEMP 3.1.2)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
DESTINATIONSFORVALTERE					
1. Gennemførelse af en bæredygtig destinationsplan	(ja/nej)	Indikatoren angiver, om destinationsforvalteren gennemfører en bæredygtig destinationsplan, som tager hånd om centrale miljøfordringer på destinationen, dækker hele destinationsområdet og koordinerer alle relevante involverede aktører.	Destination	Alle	Gennemførelse af en destinationsplan, der: i) omfatter hele destinationsområdet, ii) omfatter koordinering på tværs af alle offentlige og private aktører, iii) tager centrale miljøspørgsmål på destinationen op. (BEMP 3.2.1)
2. Gennemførelse af en forvaltningsplan for biodiversitet	(ja/nej)	Indikatoren henviser til gennemførelsen af en forvaltningsplan for biodiversitet på destinationen.	Destination	Biodiversitet	Minimering af og kompensering for biodiversitet, der fortrænges af udviklingen i turismen, så biodiversitet på destinationsplan bevares eller øges i områder med høj naturværdi og øges i nedbrudte områder. (BEMP 3.2.2)
3. Dagligt vandforbrug pr. gæst	l/gæstedag	Mængde vand, der i gennemsnit forbruges af hver gæst på destinationsstedet.	Destination	Vand	Gennemsnitligt turistvandforbrug ≤ 200 l pr. gæstedag. (BEMP 3.2.3)
4. Andel af spildevand, der sendes til sekundær eller tertiær behandling	%	Andel af spildevand, der produceres på destinationen, og som behandles med sekundær eller tertiær behandling i turistsæsonen.	Destination	Vand	Tjenesteydelser, herunder offentlig transport, vandforsyning, spildevandsbehandling og genanvendelse af affald, skal kunne håndtere spidsbelastninger og sikre bæredygtig turisme på destinationen. (BEMP 3.2.3) ≥ 95 % af det spildevand, som produceres på destinationen, modtager mindst sekundær behandling eller tertiær behandling ved udledning til følsomme vandrecipienter, herunder i højsæsonen for turisme. (BEMP 3.2.3)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
5. Andel af kommunalt fast affald, der sendes til genanvendelse eller udrådning	%	Andel af kommunalt fast affald, der indsamles på destinationen og sendes til genanvendelse eller udrådning.	Destination	Affald	≥ 95 % af fast kommunalt affald ledes væk fra deponering og sendes til genanvendelse eller udrådning. (BEMP 3.2.3)
6. Andel af rejser, der foretages af turister med offentlig transport, til fods eller på cykel på destinationen (%)	%	Andel af rejser på en destination, der foretages af turister med offentlig transport, til fods eller på cykel.	Destination	Emissioner	Tjenesteydelser, herunder offentlig transport, vandforsyning, spildevandsbehandling og genanvendelse af affald, skal kunne håndtere spidsbelastninger og sikre bæredygtig turisme på destinationen. (BEMP 3.2.3) Offentlig transport, gang og cykling udgør ≥ 80 % af de rejser, som foretages af turister inden for bydestinationer. (BEMP 3.2.3)
7. Andel af det endelige energibehov, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet	%	Forholdet mellem den vedvarende energi, der produceres på stedet på destinationen, og destinationens samlede energiforbrug med hensyn til endelig energi.	Destination	Emissioner	— (BEMP 3.2.3)

REJSEARRANGØRER OG REJSEBUREAUER

1. Specifikke drivhusgasemissioner fra transport	kg CO ₂ /passager-km	Brændstof-/energiforbruget for fly, busser og tog, der styres af rejsearrangører, overvåges, og der anmodes om data for udliciterede transportudbydere.	Organisationens fly-/køretøjsflåde	Energieffektivitet Materialeudnyttelse Emissioner	Rejsearrangører tilbyder ikke flyvninger for: i) destinationer, der ligger under 700 km væk, ii) destinationer, der ligger op til 2 000 km væk ved et ophold på mindre end otte dage, eller destinationer, der ligger over 2 000 km væk ved et ophold på mindre end 14 dage. (BEMP 3.3.1) Rejsearrangørers flyflåder opnår et gennemsnitligt specifikt brændstofforbrug på ≤ 2,7 liter pr. 100 passager-km. (BEMP 3.3.1)
--	---------------------------------	---	------------------------------------	---	---

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
					Gennemsnitligt brændstofforbrug for busflåden på ≤ 0,75 liter pr. 100 passager-km, og mindst 90 % af flåden stemmer overens med EURO V eller kører på alternative brændstofs-systemer. (BEMP 3.3.1)
2. Andel af drivhusgasemissioner fra transport modregnet godkendte CO ₂ -kreditter	%	Andel af CO ₂ -emissioner modregnet købte certificerede CO ₂ -kreditter. Ved modregning af luftfartskreditter bør der anvendes en passende indeksfaktor for strålepåvirkning.	Organisationens fly-/køretøjsflåde	Energieffektivitet Materiale-udnyttelse Emissioner	Drivhusgasemissioner fra transport fra alle solgte pakker erstattes automatisk ved at foretage direkte investeringer i projekter til undgåelse af drivhusgasemissioner eller ved at købe godkendte CO ₂ -kreditter. (BEMP 3.3.1)
3. Andel af overnatningsfaciliteter (efter gæsteanætter eller salgsværdi), der overholder specifikke miljøkriterier	%	Denne indikator tager højde for tredjepartscertificerede miljøstandarder (f.eks. EU's miljømærke, det nordiske svanemærke) samt opfyldelse af et specifikt sæt krav.	Organisationens	Alle	≥ 90 % af overnatningsfaciliteter baseret på salgsværdi eller overnatninger stemmer overens med et sæt miljøkrav (gerne anerkendt af tredjepartscertificering). (BEMP 3.3.2)
4. Andel af tjenesteydelser under miljøforbedring på destinationen	%	Indikatoren henviser til den andel af tjenesteydelser, som rejsearrangøren har bidraget med til forbedringer på hver af dennes store destinationer.	Destination og organisation	Alle	Rejsearrangøren fremmer miljøforbedringer ved at: i) forbedre forsyningskædens præstationer, ii) påvirke destinationsforvaltningen, iii) indføre direkte forbedringsordninger. (BEMP 3.3.3)
5. Andel af solgte frontløbere inden for bæredygtige rejser (f.eks. miljømærkede) (efter værdi)	%	Andelen i værdi af frontløbere inden for bæredygtige rejser (f.eks. det østrigske miljømærke for rejsepakker) ud af samlet antal solgte rejser fra rejsearrangøren.	Organisationens	Alle	Rejsearrangøren fremmer bæredygtige turistpakker i generelt reklamemateriale (BEMP 3.3.4) Frontløbere inden for bæredygtige turistpakker (f.eks. det østrigske miljømærke for pakkerejser) har en salgsandel på ≥ 10 %. (BEMP 3.3.4)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
					<p>Rejsearrangøren anvender effektive markedsførings- og kommunikationsmetoder til at fremme mere bæredygtige valg, når der skal vælges turispakker. (BEMP 3.3.4)</p> <p>Rejsearrangøren giver alle sine kunder destinations-specifikke og bevidstgørende oplysninger for at fremme bæredygtig adfærd på destinationen. (BEMP 3.3.4)</p>
6. Papirforbrug pr. kunde	g/kunde	Mængde anvendt papir pr. kunde.	Organisationens	Materiale-udnyttelse Affald Emissioner	Kontor- og reklamemateriale i papir i) undgås om muligt, ii) anvender 100 % genanvendt eller miljøcertificeret (f.eks. miljømærket, FSC, PEFC) papir, iii) trykkes af miljøcertificeret (f.eks. EMAS, ISO14001) trykkeri. (BEMP 3.3.5)
7. Miljøcertificering af papir og tryksager	(ja/nej)	Denne indikator henviser til, om det anvendte papir er miljøcertificeret (f.eks. EU's miljømærke, FSC), og om det er trykt eller udskrevet af et miljøcertificeret trykkeri.	Organisationens	Materiale-udnyttelse Affald	Kontor- og reklamemateriale i papir i) undgås om muligt, ii) anvender 100 % genanvendt eller miljøcertificeret (f.eks. miljømærket, FSC, PEFC) papir, iii) trykkes af miljøcertificeret (f.eks. EMAS, ISO14001) trykkeri. (BEMP 3.3.5)
8. Specifikke CO ₂ -emissioner fra kontor- og detailaktiviteter	kg CO ₂ /kunde kg CO ₂ /m ² ·år	Denne indikator måler mængden af CO ₂ fra detail- og kontoraktiviteter. Den kan udtrykkes som emissioner pr. kunde eller emissioner pr. detail- og kontorareal og år.	Organisationens	Emissioner	Energi- og drivhusgasstyringsplaner gennemføres, og energi- og drivhusgasemissioner fra detail- og kontoraktiviteter rapporteres og udtrykkes pr. m ² detail- og kontorareal pr. år og pr. kunde. (BEMP 3.3.5)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
9. Årligt vandforbrug i kontorbygninger pr. medarbejder	l/medarbejder år	Denne indikator henviser til årligt vandforbrug i kontorbygninger divideret med antal medarbejdere i bygningen.	Organisationens	Vand	Vandforbrug er $\leq 2,0$ m ³ pr. medarbejder pr. år. (BEMP 3.3.5)

OVERNATNINGSFACILITETER

1. Vandforbrug pr. gæstenat	l/gæstenat	Vandforbrug måles på overnatningsfaciliteten over et år, normaliseret pr. antal gæstenætter. Vandforbrug for store svømmebassiner eller restauranter, der betjener et stort antal ikke-residenter, kan udelukkes fra indikatoren for vurdering af overnatningsfaciliteter.	Pr. hotel eller tilsvarende (kan aggregeres til organisationsniveau) Delmåling af overnatningsareal	Vand	Gennemførelse af en stedsspecifik vandforvaltningsplan, der omfatter: i) delmåling og benchmarking af alle store vandforbrugende processer og områder, ii) regelmæssig kontrol med og vedligeholdelse af vandsystemets »lækagepunkter« og udstyr. (BEMP 3.4.1) Samlet vandforbrug ≤ 140 l pr. gæstenat på hoteller med fuld service og ≤ 100 l pr. gæstenat i overnatningsfaciliteter, hvor størstedelen af badeværelserne er delte mellem værelserne (f.eks. hostels). (BEMP 3.4.1)
2. Produceret vasketøjsmasse pr. gæstenat	kg vasketøj/gæstenat	Samlet produceret vasketøjsmasse pr. gæstenat Denne indikator påvirkes af genanvendelse, mængden af tekstiler, størrelse og tæthed.	Pr. lokalitet	Vand Energieffektivitet	Reduktion af vasketøj opnået ved genbrug af håndklæder og sengelinned på mindst 30 %. (BEMP 3.4.3)
3. Forbrug af kemikalieprodukter til rengøring og opvask med hensyn til aktive kemikalieindholdsstoffer pr. gæstenat	g/gæstenat	Denne indikator omfatter alle kemikalieprodukter til rengøring og opvask (bortset fra vaskemidler, særlige rengøringsmidler og kemikalier til svømmebassiner). Mængden af aktive kemikalieindholdsstoffer skal rapporteres.	Pr. lokalitet	Affald	Forbrug af kemikalieprodukter til rengøring og opvask (dog ikke vaskemiddel, særlige rengøringsmidler og kemikalier til svømmebassiner) ≤ 10 gram aktive kemikalieindholdsstoffer pr. gæstenat. (BEMP 3.4.3)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
4. Andel af ISO type I-miljømærkede kemikalier og tekstiler	%	Andel af ISO type I-miljømærkede kemikalier (til rengøring, sæber, shampoo mv.) og anvendte tekstiler.	Pr. lokalitet	Affald	Mindst 80 % (efter vægten af det aktive indholdsstof eller købt mængde) af alle generelle rengøringsmidler, saniteringsmidler, sæber og shampoo, som anvendes af turistovernatningsfaciliteten, er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke). (BEMP 3.4.3)
5. Vandforbrug pr. kg. vasketøj	l/kg vasketøj	Denne indikator måler vandforbruget for en fuldstændig vaskedyklus pr. kg vasketøj.	Pr. vaskeri benyttet af overnatningsfaciliteten.	Vand	For små vaskeriaktiviteter har alle nye husholdningsvaskemaskiner et EU-energimærkning på A+++ , og kommercielle vaskemaskiner har et gennemsnitligt vandforbrug på ≤ 7 l pr. kg vasketøj. Et samlet vandforbrug i den fuldstændige vaskedyklus i store vaskeriaktiviteter på ≤ 5 l pr. kg tekstil for overnatningsfaciliteters vasketøj og ≤ 9 l pr. kg tekstil for restauranternes vasketøj. (BEMP 3.4.5).
6. Energiforbrug pr. kg. vasketøj	kWh/kg vasketøj	Denne indikator måler energiforbruget for en fuldstændig vaskedyklus pr. kg vasketøj.	Pr. vaskeri benyttet af overnatningsfaciliteten.	Energieffektivitet	Samlet energiforbrug for små vaskeriaktiviteter på stedet på $\leq 2,0$ kWh pr. kg tekstiler for tørrede og færdige vaskeriprodukter. (BEMP 3.4.4). Et samlet energiforbrug for tørrede og færdige store vaskeriprodukter på $\leq 0,90$ kWh pr. kg tekstiler for overnatningsfaciliteters vasketøj og $\leq 1,45$ kWh pr. kg tekstiler for restauranternes vasketøj. (BEMP 3.4.5)
7. Andel af miljømærkede vaskemidler	%	Andel af miljømærkede vaskemidler, der anvendes til vaskeriaktiviteter.	Pr. vaskeri benyttet af overnatningsfaciliteten.	Affald	Mindst 80 % af de anvendte vaskemidler til små vaskeriaktiviteter (efter vægten af aktivt indholdsstof eller købt mængde) er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. det nordiske svanemærke, den blå engel og EU's miljømærke). (BEMP 3.4.4).

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
					For store vaskeriaktiviteter udelukkende brug af vaskemidler til professionel brug, der overholder et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke, det nordiske svanemærke), anvendt i passende doser. (BEMP 3.4.5)
8. Miljømærket vaskeritjeneste	(ja/nej)	Denne indikator henviser til aftaler indgået med en ekstern leverandør af vaskeritjenester, som overholder et ISO type I-miljømærke.	Pr. vaskeritjeneste benyttet af overnatningsfaciliteten.	Vand Energieffektivitet	Alle udliciterede vaskeriaktiviteter udføres af en leverandør, som er tildelt et ISO type I-miljømærke (f.eks. det nordiske svanemærke), og alle store interne vaskeriaktiviteter eller vaskeriaktiviteter, som er udliciteret til ikkecertificerede leverandører, overholder de relevante benchmarks. (BEMP 3.4.5)
9. Gennemførelse af en plan for styring af svømmebassinets miljø	(ja/nej)	Gennemførelse af en plan for styring af svømmebassinets miljø omfatter vand, energi og kemikalieovervågning.	Pr. lokalitet	Vand Energieffektivitet Materialeudnyttelse	Gennemførelse af en effektivitetsplan for svømmebassiner og spaområder, der omfatter: i) benchmarking af specifikt vand-, energi- og kemikalieforbrug i svømmebassiner og spaområder, udtrykt pr. m ² overfladeareal for svømmebassinets og pr. gæstemat, ii) minimering af forbrug af klor gennem optimeret dosering og brug af supplerende desinfektionsmetoder som ozonbehandling og UV-behandling. (BEMP 3.4.6)
10. Implementering af genanvendelse af gråt spildevand eller regnvand	(ja/nej)	Denne indikator angiver, om der er installeret og anvendes et system, der anvender gråt spildevand til interne eller eksterne (f.eks. vanding) formål, eller som anvender regnvand til indendørs formål (f.eks. toiletskyl).	Pr. lokalitet På organisationsniveau: % af lokaliteterne	Vand	Installation af et system til genanvendelse af regnvand, der leverer den interne vandforsyning og/eller et system til genanvendelse af gråt spildevand, der leverer den interne eller eksterne vandforsyning. (BEMP 3.4.7)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
11. Affaldsproduktion pr. gæstenat	kg/gæstenat	Denne indikator henviser til den samlede affaldsproduktion (sorteret og usorteret). Formålet er at vurdere effektiviteten af affaldsforebyggelsesforanstaltninger (f.eks. genanvendelse).	Som minimum pr. hotel eller tilsvarende (kan aggregeres til organisationsniveau) Pr. kildeområde (f.eks. køkken, rengøring)	Affald Materialeudnyttelse	Samlet affaldsproduktion (sorteret plus usorteret) ≤ 0,6 kg pr. gæstenat. (BEMP 3.5.1)
12. Andel af affald, der sendes til genanvendelse	%	Denne indikator angiver den mængde affald (udtrykt i vægt), som indsamles særskilt og sendes til genanvendelse.	Pr. hotel eller tilsvarende (kan aggregeres til organisationsniveau)	Affald Materialeudnyttelse	Mindst 84 % af affald udtrykt i vægt sendes til genanvendelse. (BEMP 3.5.2)
13. Usorteret affald produceret pr. gæstenat	kg/gæstenat	Denne indikator måler mængden af usorteret produceret affald (der ikke sendes til genanvendelse).	Pr. hotel eller tilsvarende (kan aggregeres til organisationsniveau)	Affald Materialeudnyttelse	Usorteret affald sendt til deponering er ≤ 0,16 kg pr. gæstenat. (BEMP 3.5.2)
14. Bortskaffelseeffektivitet ved spildevandsbehandling på stedet	% af BOD ₅ , COD, samlet nitrogen, samlet fosfor fjernet BOD ₅ , COD, samlet nitrogen, samlet fosforkoncentration i endeligt spildevand (mg/l)	Denne indikator henviser til rensningssystemerne på stedet og deres præstation (hvis de findes).	Pr. hotel eller tilsvarende	Affald Vand	Hvor det ikke er muligt at sende spildevand til centraliseret behandling, omfatter spildevandsrensning på stedet en forbehandling (rist, udligning og bundfældning) efterfulgt af biologisk behandling med > 95 % BOD ₅ fjernelse, > 90 % nitrificering og udrådning (ikke på stedet) af overskydende slam. (BEMP 3.5.3)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
15. Gennemførelse af en stedspecifik forvaltningsplan for energi	(ja/nej)	Indikatoren viser, om der er gennemført en stedspecifik energiforvaltningsplan, som omfatter delmåling af alle store energiforbrugende processer, og om det primære energiforbrug og energirelaterede CO ₂ -emissioner er beregnet og rapporteret.	Pr. hotel eller tilsvarende og på organisationsniveau (aggregeret værdi)	Energieffektivitet	Gennemførelse af en stedspecifik energiforvaltningsplan, der omfatter: i) delmåling og benchmarking af alle store energiforbrugende processer, ii) beregning og rapportering af primært energiforbrug og energirelaterede CO ₂ -emissioner. (BEMP 3.6.1)
16. Specifikt energiforbrug	kWh/m ² ·år	Samlet energiforbrug pr. arealenhed og pr. år med hensyn til endelig energi. Vedvarende energi, der produceres på stedet, bør ikke fratreges. Hvor energi til opvarmning og køling kan adskilles fra anden procesenergi, anbefales det at rapportere dem særskilt.	Pr. hotel eller tilsvarende og på organisationsniveau (aggregeret værdi)	Energieffektivitet	For eksisterende bygninger det endelige energiforbrug for HVAC (varme, ventilation og klimaanlæg) og vandopvarmning ≤ 75 kWh, eller samlet endeligt energiforbrug ≤ 180 kWh, pr. m ² opvarmet og kølet areal pr. år. (BEMP 3.6.1, 3.6.2 og 3.6.3) For nye bygninger svarer den vurderede energipræstation til standarderne for Minergie P eller Passive-House eller tilsvarende. (BEMP 3.6.2 og 3.6.3) Vandkildevarmepumper og/eller geotermisk opvarmning/køling foretrækkes om muligt frem for traditionelle opvarmnings- og kølingssystemer, og varmepumper opfylder EU's miljømærkekriterier. (BEMP 3.6.4) Samlet elektricitetsforbrug ≤ 80 kWh pr. m ² pr. år (opvarmet og kølet areal). (BEMP 3.6.5)
17. Installeret belysningskapacitet	W/m ²	Installeret belysningskapacitet til at opfylde belysningsbehov pr. arealenhed.	Pr. hotel eller tilsvarende	Energieffektivitet	Installeret belysningskapacitet ≤ 10 W pr. m ² . (BEMP 3.6.5) Elektricitetsforbrug til belysning ≤ 25 kWh pr. m ² pr. år (opvarmet og kølet areal). (BEMP 3.6.5)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
		En alternativ god teknisk indikator er Lumens/m ² , men miljøpræstationen hænger i højere grad sammen med den installerede kapacitet målt i W/m ² .			Samlet elektricitetsforbrug ≤ 80 kWh pr. m ² pr. år (opvarmet og kølet areal). (BEMP 3.6.5)
18. Andel af det endelige energiforbrug, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet	%	Forholdet mellem den vedvarende energi, der produceres på stedet på overnatningsfaciliteten, og facilitetens samlede energiforbrug med hensyn til endelig energi.	Pr. hotel eller tilsvarende og på organisationsniveau (aggregeret værdi)	Energieffektivitet	Det, der svarer til 50 % af overnatningsfacilitetens årlige energiforbrug, produceres af vedvarende kilder på stedet. (BEMP 3.6.6)
19. Anvendelse af certificerede kreditter for vedvarende energi	(ja/nej)	Denne indikator udtrykker, om overnatningsfaciliteten køber certificeret vedvarende energi uden for stedet (f.eks. vedvarende elektricitet). Certificeringen skal sikre, at den købte vedvarende energi ikke allerede er indregnet af en anden organisation eller indgår i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix.	Pr. hotel eller tilsvarende og på organisationsniveau (aggregeret værdi)	Energieffektivitet	100 % af elektriciteten stammer fra sporbare vedvarende elektricitetskilder, der ikke allerede er indregnet af en anden organisation eller indgår i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix, eller som er mindre end to år gamle. (BEMP 3.6.6)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
RESTAURANTER OG HOTELKØKKENER					
1. Andel af miljøcertificerede ingredienser (efter værdi)	%	Denne indikator henviser til ingredienser, som er certificeret med relevante miljøstandarder (f. eks. økologiske, MSC).	Pr. vigtig indkøbt ingrediens (kan aggregeres til organisationsniveau)	Alle	Organisationen kan fremlægge dokumenterede oplysninger, som minimum om oprindelsesland, for alle hovedingredienser. (BEMP 3.7.1) Mindst 60 % af føde- og drikkevarer, efter indkøbsværdi, er miljøcertificerede (f.eks. økologiske). (BEMP 3.7.1)
2. Produktion af organisk affald pr. spisende gæst	kg/spisende gæst	Samlet produceret organisk affald divideret med antal kuverter (spisende gæster).	Pr. køkken eller hotel (kan aggregeres til organisationsniveau)	Affald Materialeudnyttelse	Samlet produktion af organisk affald \leq 0,25 kg pr. spisende gæst samt undgåelig affaldsproduktion \leq 0,18 kg pr. spisende gæst. (BEMP 3.7.2)
3. Andel af organisk affald, som sendes til udrådning eller alternativ energigenvinding, komposteres på stedet eller sendes til kompostering	%	Restauranter og hotelkøkkener bør indgive særskilte rapporter om organisk affald, der sendes til udrådning, alternativ energigenvinding, komposteres på stedet eller sendes til kompostering, i procent af den samlede mængde produceret organisk affald.	Pr. køkken eller hotel (kan aggregeres til organisationsniveau)	Affald Materialeudnyttelse	\geq 95 % af organisk affald sorteres og skilles fra deponering og sendes om muligt til udrådning eller alternativ energigenvinding. (BEMP 3.7.2)
4. Køkkenvandforbrug pr. spisende gæst	l/spisende gæst	Andel af samlet køkkenvandforbrug af antal kuverter (spisende gæster).	Som minimum pr. køkken eller hotel (kan aggregeres til organisationsniveau) Pr. proces	Vand Energieffektivitet	Gennemførelse af en vandforvaltningsplan for køkkenet, der omfatter overvågning og rapportering af køkkenets samlede vandforbrug normaliseret pr. spisende gæst og identificering af prioriterede foranstaltninger til reduktion af vandforbruget. (BEMP 3.7.3)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
		Flere processer bidrager til vandforbrug, og ideelt set bør processerne overvåges (opvask, vandhaner, dampkogere mv.).			
5. Andel af miljømærkede opvaske- og køkkenrengøringskemikalier	%	Denne indikator viser andelen af opvaske- og køkkenrengøringskemikalier, som er ISO type I-miljømærket.	Pr. lokalitet	Affald	Mindst 70 % af de indkøbte kemiske rengøringsmidler (bortset fra ovenrens) til opvask og rengøring er miljømærkede (f.eks. EU's miljømærke). (BEMP 3.7.3)
6. Specifikt energiforbrug pr. spisende gæst	kWh/spisende gæst	Samlet energiforbrug for køkkenet divideret med antal kuverter. Denne indikator omfatter alle energikilder (f.eks. elektricitet, naturgas, LPG). Mange processer bidrager til energiforbrug, og ideelt set bør processerne overvåges (madlavning, køling, opvask mv.).	Som minimum pr. køkken eller hotel (kan aggregeres til organisationsniveau) Pr. proces	Energieffektivitet	Gennemførelse af en energiforvaltningsplan for køkkenet, der omfatter overvågning og rapportering af køkkenets samlede energiforbrug normaliseret pr. spisende gæst og identificering af prioriterede foranstaltninger til reduktion af energiforbruget. (BEMP 3.7.4)

CAMPINGPLADSER

1. Miljøoplysninger/tilgængelig uddannelse for gæster (ja/nej)	(ja/nej)	Denne indikator vedrører tilgængeligheden af oplysninger om f.eks. mobilitetsløsninger med lav indvirkning (f.eks. cykler, offentlig transport, el-køretøjer), tilbud om kurser, der omhandler miljøspørgsmål, og naturvandring.	Pr. campingplads	Alle	Overnatningsfaciliteten tilskynder til og fremmer miljømæssigt ansvarlig adfærd og miljømæssigt ansvarlige aktiviteter og tilbyder miljøuddannelse af gæster gennem aktiviteter og kurser på stedet. (BEMP 3.8.1)
--	----------	--	------------------	------	---

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
2. Gennemførelse af en forvaltningsplan for biodiversitet	(ja/nej)	Indikatoren henviser til gennemførelsen af en forvaltningsplan for biodiversitet på campingpladsen.	Pr. campingplads	Biodiversitet	<p>Fastholdelse eller forøgelse af biodiversitet på stedet ved at plante hjemmehørende arter, skabe tilflugtssteder for lokale dyrearter og opsætte grønne eller brune tage, hvor det er muligt, og ved at minimere kemiske input, lys og støjforurening. (BEMP 3.8.2)</p> <p>Minimering af lysforurening og forstyrrelser af dyrelivet ved at installere timer- eller sensorstyrede effektive og korrekt vinklede lyskilder til ekstern belysning, der ikke lyser opad. (BEMP 3.8.2)</p> <p>Minimering af vandforbrug ved at plante hjemmehørende arter og tildække jorden og ved at installere kontrollerede vandingssystemer, der om muligt anvender gråt spildevand. (BEMP 3.8.2)</p>
3. Specifikt energiforbrug pr. gæstenat	kWh/gæstenat	<p>Samlet energiforbrug på campingpladsen pr. gæstenat med hensyn til endelig energi.</p> <p>Det skal tydeligt angives, om vedvarende energi, der produceres på stedet, indgår i tallet, og dette må også gerne angives særskilt.</p> <p>Energiforbrug i bygninger og køkkener kan også udtrykkes særskilt som kWh/m²·år og kWh/spisende gæst.</p>	<p>Pr. campingplads (kan aggregeres til organisationsniveau)</p> <p>Pr. proces</p>	Energieffektivitet	Specifikt endeligt energiforbrug (bortset fra vedvarende energi, der produceres på stedet) er ≤ 2,0 kWh pr. gæstenat. (BEMP 3.8.3)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
4. Andel af det endelige energiforbrug, der opfyldes af vedvarende energi, som produceres på stedet	%	Denne indikator beregnes som en procentdel af den samlede anvendte energi, der leveres af vedvarende energi produceret på stedet.	Pr. campingplads (kan aggregeres til organisationsniveau) Pr. proces	Energieffektivitet	— (BEMP 3.8.3)
5. Anvendelse af certificerede kreditter for vedvarende energi	(ja/nej)	Denne indikator udtrykker, om overnatningsfaciliteten køber certificeret vedvarende energi uden for stedet (f.eks. vedvarende elektricitet). Certificeringen skal sikre, at den købte vedvarende energi ikke allerede er indregnet af en anden organisation eller indgår i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix.	Pr. campingplads (kan aggregeres til organisationsniveau) Pr. proces	Energieffektivitet	100 % af elektriciteten stammer fra sporbare vedvarende elektricitetskilder, der ikke allerede er indregnet af en anden organisation eller indgår i det nationale gennemsnitlige elektricitetsproduktionsmix, eller som er mindre end to år gamle. (BEMP 3.8.3)
6. Vandforbrug pr. gæstenat	l/gæstenat	Vandforbrug måles på campingpladsen over et år og divideres med antal gæstenætter. Vandforbrug for store svømmebassiner eller restauranter, der betjener et stort antal ikke-residenter, kan udelukkes fra denne indikator for vurdering af overnatningsfaciliteter.	Pr. campingplads (kan aggregeres til organisationsniveau)	Vand	Samlet vandforbrug ≤ 94 liter pr. gæstenat ved fire- og femstjernede campingpladser med fuld service og vandforbrug ≤ 58 liter pr. gæstenat på alle andre campingpladser. (BEMP 3.8.4)

Indikator	Fælles enhed	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Tilhørende nøgleindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) 1221/2009 (afsnit C.2)	Benchmark for højeste kvalitet og tilhørende bedste praksis for miljøledelse
7. Usorteret affald produceret pr. gæstenat	kg/gæstenat	Denne indikator måler mængden af usorteret produceret affald.	Som minimum pr. campingplads eller tilsvarende (kan aggregeres til organisationsniveau)	Affald Materialeudnyttelse	Samlet restaffald sendt til deponering er ≤ 0,2 kg pr. gæstenat. (BEMP 3.8.5)